

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України

з питань освіти, науки та інновацій

04 березня 2026 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Розпочинаємо засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій.

Шановні друзі і колеги, сьогодні в порядку денному вісім питань. Перше: про формування нової моделі оплати праці педагогічних і науково-педагогічних працівників з метою забезпечення реалізації абзацу першого частини другої статті 61 Закону України "Про освіту".

Друге: про проблеми процедури передачі державного і комунального майна закладів професійної освіти на праві узуфрукта державного або комунального майна.

Третє: про проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення гарантій забезпечення житлових прав внутрішньо переміщених осіб в будівлях та спорудах закладів освіти.

Четверте: про проект Трудового кодексу України.

П'яте: про проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо організації трудових відносин на територіях ведення бойових дій та тимчасово окупованих територіях.

Шосте: про проект Закону України про справедливую систему оплати праці в Україні.

Сьоме: про проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення процедури визначення рівня володіння українською мовою.

Восьме: "Різне".

Шановні колеги народні депутати, чи є доповнення, пропозиції, зауваження до порядку денного? Немає.

Тоді прошу проголосувати. Хто за порядок денний?

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ПАВЛЕНКО Р.М. Павленко – за.

ГРИШИНА Ю.М. Гришина – за.

КОЛЮХ В.В. Колюх – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ПША Н.Р. Піпа – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одногосно.

Переходимо до першого пункту порядку денного: про формування нової моделі оплати праці педагогічних і науково-педагогічних працівників з метою забезпечення реалізації абзацу першого частини другої статті 61 Закону України "Про освіту". Доповідачем є міністр освіти і науки України Оксен Васильович Лісовий.

Будь ласка, пане Оксене, вам слово.

ЛІСОВИЙ О.В. Так, Сергію Віталійовичу, доброго дня. Доброго дня, шановні народні депутати, колеги. Відповідно до Закону про Державний бюджет, відповідно до наших домовленостей ми послідовно продовжуємо реалізовувати підготовку до переходу на нову модель оплати праці. Власне, ми зараз знаходимося в певному технічному процесі. Зараз Анастасія Софієнко, моя заступниця, детально доповість щодо того, який ми маємо прогрес і як ми рухаємося в цьому питанні. В будь-якому разі, ми рухаємося до виконання тих норм Закону "Про освіту", які передбачені відповідно до трьох прожиткових мінімумів з огляду... до трьох мінімальних заробітних плат (МЗП) з урахуванням тих змін, які можуть відбутись в законодавстві. Тим не менш ми від цієї позиції не відмовляємося.

Прошу пані Анастасію детальніше поінформувати народних депутатів.

СОФІЄНКО А.П. Добрий день. Дозвольте, поділюся екраном для презентації для кращого сприйняття.

Отже, з приводу наших поточних справ до підготовки реформи оплати праці педагогів. Як було відомо, неодноразово вже згадувалось також і на попередніх комітетах, у нас було одне засідання робочої групи, робоча група створена досить широка, велика із представниками народних депутатів, міністерств, нашого, Міністерства економіки, яке є головним в цьому формуванні трудових відносин,

також представників профспілок та зовнішніх експертів і просто освітян, і їх представників. Дійсно, засідання робочої групи відбулось тільки один раз, це було перше велике установче засідання, на якому, власне, так описово, детально, щоб ми всі точно були на одній сторінці, було проговорено, де ми зараз, як зараз виглядає система оплати праці вчителів, які проблеми вона містить. І з цього можна було зробити певні висновки, цілі, до яких ми можемо прагнути в нашій роботі.

Проте перед тим як перейти до наступних засідань, ми зрозуміли, що до нас як до Міністерства освіти, того органу, який мусить надати певні матеріали, буде багато технічних запитань. Ми, власне, взяли певну паузу для того, щоб підготувати, таке своєрідне технічне домашнє завдання виконати і щоб ці матеріали були... максимально їх гарно підготувати, щоб такі технічні відповіді, щоб можна було робочій групі відповідати, щоб робочій групі було легко на основі цих матеріалів приймати певні рішення і для того, щоб подальша робота була дуже ефективна, продуктивна і швидка. Тому власне, за результатами першого засідання робочої групи, можна було викристалізувати цілі, які ми переслідуюмо. І тут, починаючи від того, що потрібно підвищити саме просте, потрібно підвищити заробітну плату педагогам. Але також суміжно хочемо досягнути також результатів з приводу спрощення структури заробітної плати педагога, зменшення розриву між молодим і досвідченим вчителем, а також максимально заохочувати вчителя до професійного розвитку, його кар'єрного зростання. Коли ми почали таке технічне домашнє завдання виконувати, то ми зрозуміли, що нам потрібно пропрацювати кілька питань до виходу, технічну роботу, з робочою групою: це і наявний фінансовий ресурс, і певний калькулятор зарплат вчителів, проаналізувати структуру заробітної плати, підготувати інструмент для моделювання нової структури і загалом необхідного ресурсу, подумати з приводу варіантів встановлення посадового окладу і окрему увагу звернути на спроможність місцевих бюджетів.

Отож, говорячи з першого питання, наявний фінансовий ресурс, в Законі про Державний бюджет на 2026 рік була закладена нова бюджетна програма на підвищення престижності праці у сфері освіти – це 64,6 мільярда гривень. Це, власне, був той кошик з коштами, який є джерелом для здійснення наших змін. На вересень-грудень наступний етап, який передбачається змін, у нас залишаються наявними всього 59,3 мільярда, трішки детальніше зараз про це проговорю, як ця сума склалася. Отож, маючи на початку року 64 мільярди, ми вже від нього... але окремо ми мали і

освітню субвенцію, і видатки на університети, коледжі, на державні школи з минулорічними показниками. Ми на початку року від 64 мільярдів відщипнули 21 мільярд для освітньої субвенції на січень-серпень задля підвищення 30 відсотків. Ми також з цих коштів відщипнули 10 мільярдів для встановлення доплат – 2 тисячі гривень для всієї території України, 4 – для прифронтових, і це на січень-серпень становило 10 мільярдів гривень. Також від цієї суми відщипуємо 3,5 мільярда для ось цього підвищення посадових окладів на 30 відсотків для університетів, коледжів, державних шкіл, інших наших установ, в складі яких є педагогічні, науково-педагогічні працівники.

Також передбачаємо, що на вересень-грудень з цієї суми ще близько 2 мільярдів ми маємо відщипнути так само на університети. І з кошика 64 мільярдів у нас залишається 27,3 мільярда нам на впровадження змін, але при цьому сама освітня на цей період складає 32,3 мільярда, тому в сумі 59,3 мільярда. Це ті кошти, які зараз у нас наявні, якими ми можемо розпоряджатися зараз, працюючи над наступними змінами в оплаті праці з вересня цього року. Далі трішки детальніше про ті інструменти, котрі ми підготували для робочої групи. І найближчим часом робоча група відновить свою роботу, і це буде вже той матеріал, з яким дуже швидко і продуктивно, надіємося, робоча група зможе попрацювати.

Отже, перший з інструментів. Ми провели повну інвентаризацію структури заробітної плати. У нас є такий довідник, де описана кожна складова заробітної плати, особливості встановлення такої кожної: підвищення, доплати, надбавки, одноразові виплати. Є особливості їх встановлення, розмір: чи це фіксована сума, чи це якесь розгалуження, як наприклад, престижність 5-30 відсотків, або навіть в граничному розмірі – до 50 відсотків. До 50-и цей 1 відсоток, і це таке слабе місце може бути. І особливо до кожної цієї складової зазначений нормативний акт, яким встановлюється ця виплата. Ми дуже надіємося, що такий довідничок буде такою підказкою для робочої групи. Тому що, як тільки робоча група прийме рішення про видозміну, скасування, заміну якоїсь надбавки, доплати, відразу буде зрозуміло, в який нормативний акт потрібно вносити зміни, і які.

Також проаналізували вагу кожної групи надбавок і доплат у загальній сумі зарплат вчителів. У нас є аналітика, починаючи з 2022 року, відколи зарплати вчителів фінансуються по програмі PEACE Світового банку. Ми по факту збираємо інформацію, яку зарплату отримують вчителі. І там структура фонду розбита на

складові. Там і окремо посадові оклади, інші обов'язкові надбавки, престижність, необов'язкові, премії, одноразові виплати. Ми це все бачимо і можемо проаналізувати, яку частинку в загальній зарплаті становить одна чи інші група виплат, і це вже, власне, зроблено, це буде відразу робочій групі відповідь, за якою не потрібно буде йти додатково працювати, ми відразу зможемо це презентувати.

Наступний інструмент – це такий калькулятор заробітних плат вчителів. Це буде публічний інструмент, який найближчим часом буде розміщений на сайті міністерства, він, з одного боку, і дозволить вчителям і зараз перевірити свою зарплату, зрозуміти як вона формується, і в майбутньому не жити якийсь час в невідомості, як тільки ми сформуємо якусь модель майбутньої заробітної плати, відразу в калькуляторі вчитель зможе, власне, свою зарплату прокалькулювати і побачити, яка вона є. Але також цей калькулятор буде помічним і для робочої групи, бо він буде виконувати такий захисний механізм, кожен з нас зможе перевірити чи немає такого випадку, коли нова структура може комусь із вчителів зменшити заробітну плату, а там можна буде це перевірити.

Наступним інструментом, який підготовлений для робочої групи – це такий інструмент для динамічного моделювання. Він одночасно зможе показувати, наприклад, якщо робоча група прийме рішення певну надбавку чи доплату вмонтувати в посадовий оклад, відразу буде видно як при цьому зростає посадовий оклад, яке його співвідношення до мінімальної зарплати досягається, як при цьому змінюються персональні зарплати вчителів для молодого, для досвідченого, з такими виплатами, з іншими і відразу контролюється чи не виходимо ми за межі наявного ресурсу. Цей інструмент буде дуже помічним, тому що він уже готовий і за кілька секунд зможе прямо на робочій групі змінити якусь структуру і відразу показати ці чотири складники. Умовно, якщо хтось з робочої групи запропонує: повністю прибираємо престижність, вмонтуємо в посадовий оклад – це робиться за лічені секунди, відразу чотири показники ми бачимо. Але хочемо спробувати, наприклад, не чіпаємо престижність, а хочемо щось зробити з доплатами. Аналогічно за кілька секунд це можна буде прорахувати, не треба буде витратити додатковий час на виконання цього поза межами робочої групи і потім повертатися з результатом.

І тут, власне, підійшли також в підготовчій роботі до питання: що ж ми, власне, робимо з посадовим окладом, видозміна якого складає велику частину, да, в майбутній реформі? Бо, власне, його вагому частину в структурі зарплати треба

набагато збільшити. Зараз він подекуди менше всієї заробітної плати становить. В подальшому це треба змінити, щоб посадовий оклад був основною складовою зарплати. І тут було кілька, спочатку розглядалося кілька варіантів, коли ми виходимо з єдиної тарифної сітки і, досягаючи посадовий оклад трьох мінімальних, можемо рухатися в певній кратності, да, до трьох мінімальних зарплат.

Інший варіант. Ми можемо залишатися в єдиній тарифній сітці, але просто тоді вже користуватися інструментами або підвищення посадового окладу, що зараз, власне, було зроблено з 1 січня, або встановлення певного коефіцієнту. Проте тут є також додаткові нюанси і впливи на це.

З одного боку, зараз є проект Трудового кодексу, який говорить про те, що мінімальна заробітна плата не повинна бути розрахунковою величиною для встановлення посадових окладів і, власне, тоді заробітної плати. Але, більше того, є Закон 1774 – про внесення змін до деяких законодавчих актів України, він набрав чинності, тут бачу помилку в себе на презентації, з 17-го року. Він також говорив про те, що мінімальна зарплата набирає чинності... що мінімальна зарплата не повинна застосовуватися як розрахункова величина для визначення посадових окладів. Але, зважаючи як би на це, просто робимо висновок, що варто змінити підхід до визначення посадового окладу. І тут може бути кілька варіантів: або перейти від мінімальних зарплат до прожиткових мінімумів, або, можливо, до базової орудної величини, яка встановлена, пропонується встановити її законопроектом 13466 – проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення передумов для підвищення розміру прожиткового мінімуму. Можемо бути тут синхронні з ним, наприклад, і використати базову орудну величину.

Але тут важливо пам'ятати, на слайді зараз зображені ці величини, якщо станом на зараз мінімальна заробітна плата становить 8 тисяч 647 гривень, базова орудна величина пропонується 3 тисячі 470 гривень і прожитковий мінімум 3 тисячі 288 гривень.

Але тут ми, напевно, всі свідомі і всі розуміємо, що головна мета – це гідна оплата праці вчителів. А вже там це 3 мінімальні зарплати чи, умовно, там 6, 7, 8 прожиткових мінімумів чи орудних величин – це вже діло техніки, що ми, власне, зробимо. Тут будемо просто синхронні або з законодавчими актами, які приймуться раніше, і це можна там, умовно, поправити в останній момент, це діло техніки. Головне – досягнути максимального ефекту в підвищенні заробітних плат вчителів.

І останній із аналізів – це моніторинг спроможності місцевих бюджетів. З 1 січня підвищилася заробітна плата педагогів на 30 відсотків, і за результатами виплати цієї зарплати в січні ми помітили, що за рахунок освітньої субвенції, тобто для вчителів, 79 громад – це там майже 5 відсотків від усіх громад, вони зменшили надбавку за престижність на 10 і більше відсотків. А щодо місцевих бюджетів, тобто виплата заробітної плати в дошкіллі, позашкіллі, в фаховій передвищій освіті 83 громади взагалі виплатили зарплату без підвищень і 188 громад, це 13 відсотків, зменшили надбавку за престижність.

З приводу цього іде активна робота з громадами, їх аналіз. Але це просто нам сигнал до того, що наступні зміни, які плануються з вересня, вони також мають бути принаймні у сфері дошкілля, позашкілля максимально зважені на спроможність місцевих бюджетів. Це статистика за січень. За лютий виплатний період закінчується 7 березня, тому дані будуть наявні трішки пізніше.

Роблячи підсумок, зараз МОН завершило таке виконання технічного домашнього завдання для того, щоб максимально швидко відновити роботу робочої групи. І дуже надіємося, що ці підготовлені інструменти, вони дозволять далі робочій групі попрацювати дуже продуктивно, ефективно, швидко і, власне, тоді вийти з нормативним актом. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Анастасія.

Шановні колеги народні депутати, чи є в когось запитання до доповідача? Зараз, Роман Павлович, секунду, бачу, да. В мене є для початку запитання. Пройшло три місяці з дня прийняття Закону... .

ПША Н.Р. І я в черзі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... про Державний бюджет. За три місяці ми дізналися, що в нас немає нічого. Я неодноразово наголошував на цьому і кожне засідання комітету, яке було присвячено заробітним платам. І на першому засіданні робочої групи, в яке ми теж входимо як народні депутати, ми говорили про одне – ефективний час для внесення законопроекту Кабінетом Міністрів з новою системою оплати праці для того... з метою, щоб вона запрацювала з 1 вересня 2026 року, поки на це є додатковий ресурс, ще нерозподілений, гранична дата внесення законопроекту має бути кінець березня, інакше Верховна Рада технічно не зможе розглянути цей законопроект до

моменту завершення навчального року. Бо з нашого боку, з боку усіх нас по відношенню до педагогів буде чесно, якщо ми попередимо принаймні їх про зміни системи оплати праці до моменту, як в них закінчиться навчальний рік і вони не підуть в свої законні відпустки. Тому, коли в нас було перше засідання робочої групи ще в середині січня, що вже, на мою думку, було пізно, але вже було як було, ми домовилися про те, що треба максимально інтенсивно попрацювати для того, щоб ми до кінця лютого вийшли на якийсь драфт закону, який вже після цього можна було б погоджувати в системі центральних органів виконавчої влади, в структурі Кабінету Міністрів України, і наприкінці березня подати його у Верховну Раду. Зараз ми зробили вочевидь важливу технічну роботу підготовчу, а тепер у мене є питання, чи встигне Кабінет Міністрів подати до кінця березня проект закону у Верховну Раду з новою системою оплати праці.

СОФІЄНКО А.П. Ми розуміємо цей календар, ми максимально прикладемо зусилля, технічну роботу при цьому виконали і надіємося (*Не чути*).

ЛІСОВИЙ О.В. Сергій Віталійович, якщо дозволите. Насправді, дивіться, оця якраз технічна робота, вона дуже важлива, тому що вона є основою для того, щоб швидко далі рухатись. Сьогодні достатньо, я думаю, десь двох-трьох засідань робочої групи, ми інтенсивно будемо проводити ці засідання, там буквально кілька тижнів. У нас є вже фактично основи для законопроекту, ми розуміємо, які зміни треба прийняти, ми розуміємо, як треба сформулювати їх. І я думаю, що дуже швидко робочій групі ми це представимо, промодельюємо. Тут головне моделювання, головне, щоб ми розуміли, що по факту отримає педагог на свою картку, і від того буде залежати все інше. Тому модель в нас є, я маю на увазі сценарій у нас є, розуміння того, як рухатися в рамках закону, два сценарії в нас є, ми на робочій групі їх представимо. Я думаю, що достатньо швидко будемо рухатися.

Звичайно, будемо старатися встигнути до кінця березня, хоча я думаю, що один із сценаріїв буде передбачать труднощі в діалозі з профспілками, і треба буде добре аргументувати нашу позицію, якщо ми збільшуємо, наприклад, тижневе навантаження. Другий сценарій буде передбачати певні труднощі з Мінфіном. Тому що очевидно, що якщо ми не виходимо на збільшення на 20 годин, до 22 годин, то ми будемо потребувати додаткових коштів, особливо в розрізі 27-го року. Тому от тут у

цих двох складових ми можемо спотикнутися, але будемо надіятися, що досягнемо якогось консенсусу. Будемо старатися встигати в березні місяці вийти на достатньо високий рівень готовності.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Оксен Васильович. Але, при всій повазі, всі ці дані нам давно відомі: і нам, і вам, і навіть профспілкам. Калькулятор, який дозволяє моделювання зарплат, був ще на моменті, коли ми подавали правки в державний бюджет. Тому, в принципі, все зрозуміло. Кількість надбавок чим регулюється, ми теж знаємо. Це не є якимось секретом. Всі можливі моделі заробітних плат, крім якихось, напевно, дуже екзотичних, теж, в принципі, нам всім відомі.

Основна задача робочої групи була насправді не ця. Основна задача робочої групи була узгодити ці моделі, і одну модель, на яку всі готові будуть погодитись. От в чому була основна задача. Ми віримо в те, і сподіваємось, в те, що у вас все вийде, і ми до кінця березня зможемо отримати фінальний результат. Просто інакше нам треба буде відверто сказати педагогам, що цього року у них нічого не зміниться, крім того, що вже анонсовано. Але будемо дивитися, будемо вірити і розраховувати на те, що до кінця березня ми це зробимо, бо ми теж є частиною цієї роботи. У мене все.

Роман Павлович, будь ласка. Потім Наталія Романівна. Потім Сергій Валерійович.

ГРИЩУК Р.П. Я дуже коротко. А, Іван Григорович. Давайте перший Іван Григорович, я після нього.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте. Іван Григорович, тоді з вас почнемо.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, будь ласка, нехай колега задає питання. Роман задає питання. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роман Павлович, будь ласка.

ГРИЩУК Р.П. Окей. Я коротко. Просто, щоб ми правильно розуміли цілі. Цілі, які озвучила пані Анастасія було дві. Перша – це професійний розвиток і залежність зарплати від професійного розвитку. Це правильна ціль.

А друга ціль – це зменшення розриву між молодим і досвідченим вчителем. Мені здається, що воно тут трішки може іти в розріз. Я б не ставив самоціль –

зменшення цього розриву. Я б ставив – достойна заробітна плата для молодого вчителя, і все. Бо цю різницю можна різними способами досягти. Деякі з них будуть нецікаві. А ціль, щоб молодий вчитель, який входить в професію, мав достойну, це правильна ціль в рамках того, чим ми всі займаємось. Тобто не ціль зменшити розрив, а ціль – зробити достойну зарплату для молодого вчителя. Тим паче, якщо ми залишаємо іншу ціль про професійний розвиток.

Дуже уважно нам треба поставитися до таких фраз як "діло техніки", коли ми щось будемо змінювати з 3-х МЗП. 10, не 10, а скільки там, 8 років вбивалася цифра 3 МЗП, 3 МЗП. І як тільки технічно Кабінет Міністрів чи будь-хто спробує замінити ці 3 МЗП навіть на щось, що по-факту буде більше в сумі, але просто фраза "все, не буде 3-х МЗП", які ніколи не досягалися в зарплаті, але які були як ціль, які 8 років оговорились. З цим треба бути дуже обережним.

І тут просто попереду має йти комунікація, в тому числі від профспілок, якщо вони будуть таке підтримувати, на те, чому ми переходимо на якусь іншу сталу, до якої ми прив'язуємося, чи прожитковий мінімум чи будь-що. Тому що навіть, якщо ми скажемо 3 МЗП поміняємо на 7 прожиткових мінімумів, якщо в загальних цифрах буде більше, почують тільки першу частину, не буде 3-х МЗП і все. А, повірте, комунікації тут важливі, важливіші ніж просто, коли ти показуєш, що в тебе буде більше. Ми це проходили в грудні місяці при прийнятті бюджету. Емоції сприймаються і комунікація зараз йде на першому місці, а цифри і те, що людина отримує по факту, вже йде на другому місці. Ми це маємо враховувати в робочій групі в комунікації по такій надзвичайно чутливій темі, надзвичайно чутливій темі.

Тому що в кінці року тільки завдяки зусиллям і спільній дорослій позиції всіх змогли прийняти бюджет, змогли заспокоїти освітян. Але це все сталося завдяки тому, що ми сказали, що цю модель зараз розробить Міністерство освіти, ми її прокомунікуємо і внесемо.

Тому це надзвичайно важлива зараз робота. І, дійсно, як сказав головуючий, голова комітету, ми маємо встигнути це до травня, до травня ухвалити рішення через парламент, парламент очікує, парламент дивиться на комітет, парламент чує профспілки, чує вчителів. Ціль – вийти на нову модель, в усіх спільна, як цю ціль досягти – от це задача наша.

Тому сподіваюсь, що всім вистачить і розуму, і навичок комунікаційних, і чути один одного для того, щоб це все прийняти. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роман Павлович. Це потребує... Да, пані Анастасія прийняла.

Іван Григорович, будь ласка. Потім Наталія Романівна.

КИРИЛЕНКО І.Г. Дякую, Сергій Віталійович.

У мене прохання до робочої групи. Сергій Віталійович, в минулому році зроблена, я вважаю, більш-менш успішна спроба підняти на той рівень відношення до педагогів, яке вони того заслуговують уже багато-багато років. І це велика заслуга і ваша, це лідерство комітету, спільна робота міністерства, профспілки. Але, Сергій Віталійович, я б не спішив говорити, що вчителі вже задоволені тим, що зроблено.

Знаєте, на робочій групі зробіть дві таблички. Перша – динаміка зростання бюджетних витрат чи взагалі динаміка питомої ваги на освіту з першого року незалежності до сьогоднішнього дня, питома вага бюджету, яка йшла за ці 35 років на освіту, на науку навіть не говорю. І друга табличка – динаміка зростання оплати праці вчителя і працівника державного апарату. Нагадаю, державний апарат – це і міністерства, відомства, управління, судова система, правоохоронні органи і так далі, динаміка зростання заробітних плат. Це до питання справедливості. Ви, коли подивитесь ці дві таблички, ці діаграми, ви побачите вирок тій системі суспільних відносин і тій державі, яку ми побудували за 35 років.

Сергій Віталійович, минулий рік – це перші кроки, зараз ми говоримо за модель і за все інше, але це тільки перший крок. Ми ж домовились, що тільки перший крок. Тиск треба продовжувати. Це не заробітна плата, це не гідне відношення до вчителя, до педагога, до наставника, це, вибачте, об'їдки з царського столу порівняно з тим, яку отримує заробітну плату державний апарат. Тиснути треба. Ми починали з того, що ми зробимо 3 мінімальних, нам не вийшло. Зрозуміло, деякі причини на це є, ми не об'єднали зусилля міністерств, відомств, комітету, але зал нас як підтримав, Верховна Рада –одностайно.

Сергій Віталійович, коли ми зробимо оці дві таблички і покажемо уряду, бо уряд вносить бюджет, хочемо чи не хочемо, всі побачать, що це вирок. Тобто на ряду з моделями, з тим законопроектом, який повинен бути внесений до кінця березня, продовжуємо тиск, продовжуємо для того, щоб вчитель зайняв гідне місце в суспільстві, щоб ми будували суспільство цивілізованих людей, а не тюрми. Вибачте за емоції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іван Григорович, прийнято. Дуже цікаво насправді буде подивитися ці дві діаграми. Ми собі примітили, подивимося, є свої очікування від них, да, або там... але побачимо, це насправді цікаво, можливо, це буде нам хорошою підказкою. Наталія Романівна, будь ласка. Потім Сергій Валерійович.

ППА Н.Р. Да. Доброго дня. Дивіться, насправді Міністерство освіти, ми ще раз до вас звертаємося, тому що насправді такими темпами ми не внесемо ніяких змін, і те, що ви сьогодні презентували, вже було сказано, що ми це все знали всі тут. Але я так і не почула конкретики: що і що ми будемо дискутувати от на наступній робочій зустрічі? Ми зустрічаємося профспілкою, ми ж розуміємо, що без профспілки це рішення прийняте не буде, так, як це вже неодноразово було і як було це восени, коли приймався бюджет. Що ми будемо обговорювати? Те, що є калькулятор? У нас всіх є калькулятор, буде він публічний. А що це змінює? Ну, тобто як ми можемо прийти і прийняти? Когось задовольняє ситуація, коли просто збільшиться знову з 1 вересня зарплата на певну суму відсотків. Добре, що зміниться, ми разом вибили цей бюджет, було складно. Але це нічого не міняє, ми не... .

Ми всі прекрасно розуміємо, що ми в систему так нових вчителів не заведемо і, в принципі, ми нічого не змінюємо. Вчителі, які однакову кількість років працюють в школі, один вчить добре, другий вчить погано, будуть далі отримувати однаково. І дивіться, от що, як, що вам ще допомогти, щоб ви виконали в терміни свою роботу? Ви ж прекрасно розумієте, що... От я представляю опозицію, ви є обрані владою, але питання освіти для нас єдине, бо нема сенсу воювати, якщо в нас буде відтік кадрів або ми бачимо, що відбулося, освітні втрати з COVID, з війною і що відбувається далі. Як вчителів втримувати в системі якісних, як мотивувати, знаходити нових, якщо ми з вами не можемо змінити систему оплати праці? Ми ж всі прекрасно розуміємо, що з педагогічних закладів освіти не спішать йти в школи, ідуть касирами в супермаркети або каву варити в кафе поруч. Типу що ми доб'ємося тим, що ми завели в освіту нові кошти. Скажіть, будь ласочка, що вам допомогти, щоб ми вже сіли за той стіл перемовин і прийшли до уряду з тією табличкою, що пропонується Іваном Григоровичем, щоб ми з вами дискутували і прийшли?

Перше. Ми мусимо з вами прийти рішення з профспілкою і далі ми мусимо разом... Давайте з профспілками йдемо до Мінфіну, до уряду, до прем'єрки. Тобто ми ж... Середина березня, у нас нічого немає з того, що... станом на жовтень місяць все

те саме. Причому кажу ще раз, я в опозиції, але мені залежить, що буде з освітою. Скажіть, що вам допомогти? Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Анастасія, це питання конкретне.

СОФІЄНКО А.П. Да, пані Наталіє, дуже дякуємо. Власне, тут активно, швидко відновлюємо робочу групу, а там проговорюємо ті варіанти, які Оксен Васильович зазначив. І ви всі знаєте, що вони, як би на поверхні, але їх виставляємо на розбір, на обговорення до робочої групи, в поміч тільки наші матеріали. І тому тільки ваша активна участь, і також ваше бачення, і направлення в робочій групі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Анастасія.

Сергій Валерійович, будь ласка.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, Сергій Віталійович.

ПППА Н.Р. В мене, секундочку, конкретне запитання. То коли робоча група? Коли мені в графік ставити і скільки годин? Серйозно.

СОФІЄНКО А.П. Давайте наступний тиждень.

ПППА Н.Р. Наступний тиждень пленарка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але нічого, ми в другій половині дня можемо.

ПППА Н.Р. Хіба друга половина дня понеділок і п'ятниця ще можна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Анастасія занотувала.

Сергій Валерійович, будь ласка.

ПППА Н.Р. Дякую.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую. В мене трохи поганий зв'язок, тому, може, щось з того, що я хотів спитати, вже лунало, перепрошую. Але в мене таке утилітарне питання, бо всі от такі от речі вже пролунали.

У нас сьогодні теж проект Закону про Трудовий кодекс і особисто я, і я думаю, що не я один, не буду готовий підтримувати цей законопроект, наскільки б він не був би сучасний, добрий і так далі, без чіткої відповіді, я на підкомітеті ставив це

питання, і не я один, ми відв'язуємося від трьох мінімалок, чи не відв'язуємось? Бо я не хочу, щоб заручником були вчителі того, яке рішення ми приймаємо, або комунікувати вчительській спільноті, що типу ми поки що нічого не вирішили, але Трудовий кодекс ми новий вже підтримуємо. І я хочу поінформувати колег з виконавчої гілки влади, які будуть сьогодні презентувати цей законопроект, що без чіткої відповіді на це я теж не буду готовий, вибачте, незважаючи на те, що я в цілому гаряче підтримую ті новації, які там знаходяться. Я не хочу просто, щоб вчителі виявилися заручниками цієї от повільності. Тому от це питання: так все ж таки відв'язуємося чи ні і яке мені рішення по Трудовому кодексу приймати?

І друге питання, це не питання, я думаю, що просто ці всі речі, які ми говоримо, може є сенс внести в проект рішення, в рішення комітету щодо от наших... Хоча що там вносити?

Давайте, якщо воно до 20 березня не з'явиться нічого, от як написано, от 20 березня ми маємо розглянути. То давайте вже чесно комунікувати вчительським спільнотам педагогічним, що ніякої зміни не буде. Ви просто у вересні там на 20 відсотків більше отримуєте, хтось на 20, хтось менше, але все одно молоді вчителі будуть отримувати мало, все одно буде мільярд надбавок, якими громади граються, і так далі. І ще декілька років нічого взагалі не буде відбуватись, бо ми свідомі, що без нової системи ані Мінфін, ані Прем'єр, не будуть вливати стільки ж як в цьому році, додаткові ці 60 мільярдів, ніхто цього робити не буде. Давайте чесно подивимось до 20-го і будемо чесно комунікувати.

Може, в цьому і був план, нічого не зробити для того, щоб просто у вересні підвищити і спокійно працювати далі? Я не знаю, але я теж в розпачі, якщо чесно. Це емоція, а рація – це от про Трудовий кодекс. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Валерійович.

ЛІСОВИЙ О.В. З вашого дозволу, Сергій Віталійович. Сьогодні, я так розумію, буде доповідатися Міністерством економіки, питання Трудового кодексу в порядку денному. Ми маємо синхронізовану позицію. Анастасіє, може зараз її детальніше розказати, а може в рамках... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Друзі, давайте по Трудовому кодексу ми перейдемо, коли будемо дивитися Трудовий кодекс. Ми всі знаємо, про яку норму мова іде, ми її

піднімали на підкомітеті, детально обговорювали. Я думаю, ми повернемося і пані Дарія теж нам дасть інформацію з цього приводу.

Пані Анастасіє, ви на слова Сергія Валерійовича відрефлексуєте чи не варто?

СОФІЄНКО А.П. *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, про трудовий.

КОЛЕБОШИН С.В. Там не варто. Щоб не витратити час, не треба, не треба.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, я зараз передам слово пані Надії, але хочу звернути увагу на два моменти. Перший і дуже важливий – це те, що... Мені здається, що знову можна нам всім поставити двійку за попередні три місяці, тому що, розробляючи технічний інструментарій, основна ідея була робочих груп – це проговорити зі стейкхолдерами і в тому числі, і насамперед з профспілками, де є простір для змін. Бо якщо простору немає, то всі ці інструменти не мають сенсу.

Об'єктивно, ми ж всі ці моделі бачили, ми всі їх розуміємо, між нами, ми всі спеціалісти, ми всі розуміємо, які є три чи чотири можливі моделі, як нам змінити систему оплати праці. Я попереджав про це і коли ми правки подавали, і коли ви говорили про державний бюджет, і говорили ми про це відверто і з профспілками між засіданнями.

Все дуже просто, якщо ми зараз підняли на 30 відсотків і піднімемо ще раз от так просто машинально на 20 з 1 вересня, то, повірте мені, я бачив всі ці моделі, жодна з них не буде реалізована пізніше. А якщо буде реалізована, то ті 80 мільярдів чи 60, про які казав Мінфін, що не вистачало на 27-й рік, просто вони будуть... цифра, яка буде потрібна, буде значно і значно вища.

Тому ми про це говорили в грудні. Недарма ми це вписали, і є висновок бюджетного комітету, який був офіційно затверджений Верховною Радою. Друзі, спеціально дався час на узгодження позицій між усіма: між педагогами, профспілками, Освітнім омбудсменом, вами, нами, ЦОВВ, Мінфіном для того, щоб ми зараз вже виходили якраз на технічне обговорення, після того, як будуть політичні моменти, умовно політичні, глобальні моменти проговорені. Чи є люфт заміни одних надбавок на інші? Чи є люфт деяких надбавок переведення в посадовий оклад? Чи є можливість, хоча б дискусійна можливість, зменшити розрив між молодими

вчителями і досвідченими вчителями в оплаті праці? Всі ці моменти якраз і варто було проговорити за ці три місяці. Почекаємо, звісно, 25 березня, як у нас в проекті рішення комітету зазначено, але це вже буде фінальна точка, після якої я боюся, друзі, що ми про це все з вами всі дуже гарно комунікували з парламентом під час прийняття бюджету, народні депутати виходили зі своїми комунікаціями.

І справді, якщо ви зараз зробите опитування зали, то більшість зали розраховує на цей законопроект і на те, що з 1 вересня ми якщо там і не зможемо вийти на три мінімальні, то ми хоча б вийдемо на дві з половиною мінімальні, максимально наблизимо. І, повірте мені, я дуже-дуже переживаю за Прем'єр-міністра і за Кабінет Міністрів в травні місяці, якщо стане зрозуміло, що в нас реформи не буде. Я серйозно дуже переживаю за це, тому що до вересня можна вже тоді не дожить.

І я ще раз закликаю, давайте активізувати. Ми входимо в робочі групи і ніколи не відмовлялись від роботи, треба ввечері – будемо ввечері, треба вночі – будемо вночі, всі долучаться і всі дадуть свою експертизу. Впевнений, і профспілки не будуть перешкоджати, а, навпаки, з радістю включаться в цю дискусію, бо це їх в першу чергу, їх, вчителів, права яких вони захищають, стосується в першу чергу. Напевно, досить, да. Пані Надія. Будь ласка, вам слово.

ЛЕЩИК Н.В. Доброго дня. Я хочу зауважити, що ми вже декілька років отримуємо звернення від педагогічних працівників, в яких зазначається те, що їм не виплачуються обов'язкові доплати і надбавки, наприклад, за завідування кабінетами, за інклюзію, зменшуються надбавки за престижність, велика проблема з оплатою корекційно-розвиткових занять, за роботу з дітьми з ООП, також є примус проходження медоглядів за власний рахунок. Тому ситуація з року в рік погіршується, я вважаю.

І у мене питання до пані Анастасії. Я хочу зараз сфокусуватися... Моделі, це добре, але ситуація, яка зараз... Скажіть, будь ласка, ви сказали, що 79 громад зменшили надбавки за престижність. А взагалі чи є статистика, ситуація у всіх громадах, яка зараз надбавка за престижність, це мінімальна, 10 процентів і так далі? Це перше запитання.

Друге запитання. Чи розглядаєте ви як тимчасове рішення до розробки моделі оплати праці встановлення надбавки за престижність хоча б в розмірі 20 процентів?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Надія, якщо дозволите, я тут замість пані Анастасії відповім. У нас наступного тижня буде засідання комітету, контрольним питанням якого буде якраз ситуація з виплатами надбавок. Ми промоніторили геть усе, що відбувалося за січень. У нас вже є дані по громадах, які зменшили або не виплатили, або зменшили засильно, або замало.

Разом з тим я вже запитав і отримав дані з Міністерства фінансів по залишках на рахунках кожної громади. Ми зараз співставляємо ці дані, подивимось, хто не міг виплатити надбавку в повному обсязі, а хто міг виплатити, але не виплатив надбавку в повному обсязі або її скоротив взагалі. Тобто ми всі дані з вами проаналізуємо, щоб було насправді чітке розуміння. Бо не завжди є проблема у формулі. Іноді є проблемою людський фактор. Іноді є проблема просто небажання. Або іноді є проблема трішки в іншому. Будемо якраз розбиратися в причинах. Не хочеться зараз переходити в політичну площину, але причини є на все. І треба просто розуміти, що до чого. Щодо фіксованості надбавок, це окрема розмова. Ну, якщо ви пам'ятаєте, то правками в державний бюджет ми пропонували цю надбавку включити в оклад. Але до цього моменту вирішили залишити як є. Тому є люфт, який цілком законний. Чи він моральний? Ну, це інше питання. А чи він законний? Да, законний.

Тому будемо розглядати це окремо. Я просто зараз би пропонував не заходити в цю глибоку дискусію, бо тут нам будуть потрібні дані і порівняння по кожній громаді, що ми обов'язково зробимо, і інформаційні матеріали будуть у всіх.

Пані Надія, з вашого дозволу, ми тоді це питання на наступний тиждень перенесемо.

ЛЕЩИК Н.В. Добре. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Оксен Васильович, будь ласка.

ЛІСОВИЙ О.В. Сергій Віталійович, з вашого дозволу залишу заступників, мушу відключатись, переключатись на наступну зустріч.

Але дуже дякую, по-перше, за увагу до заробітної плати. Дійсно, моніторимо все, що стосується виплат сьогодні і те, як працюють сьогодні органи місцевого самоврядування в частині скорочення, збільшення, збереження і так далі надбавок, причому як в частині вчительської зарплати, так і в частині тих педагогічних

працівників, які працюють в тих ланках освіти, які відносяться до сфери управління органів місцевого самоврядування, і це важливо.

І ще одна важлива складова – це, власне, так, відновлення робочих груп, дуже інтенсивно будемо це проводити. Просимо вас, ми готові теж підбудуватись у вечірній час, в будь-який час для того, щоб ми могли поспілкуватись з спільнотами професійними, як профспілками, так і взагалі професійними спільнотами, експертним середовищем, тому що багато їжджу, багато спілкуюсь з педагогами різних ланок освіти, і шкільними, і дошкіллям, і університетською сферою, і всюди ми маємо досить різні, іноді діаметрально протилежні, точки зору на проблематику в залежності від обставин, розуміння і всього іншого.

Тому нам найголовніше – це почути, звичайно, педагогів і зробити, свою політику реалізувати в такий спосіб, щоб вони почували себе комфортно. Це найважливіше. Тому відновлення робочих груп є ключовою нашою задачею і пані Анастасія тут лідить, ваш контроль, мій контроль за цією роботою буде. Стараємося дуже інтенсивно в першій половині березня завершити і прийняти рішення, з яким ми рухаємося далі в нормативну складову.

Дякую дуже. З вашого дозволу попрощаюся. Дякую за увагу до питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Оксен Васильович. Дякую, що долучилися. Ми далі продовжимо з заступниками.

Шановні колеги, чи хтось ще хоче висловитися з цього питання, можливо, профспілки? Ні, пані Марчак піднімала руку з іншого питання, ми знаємо.

РОМАНЮК С.М. Шановні колеги, Сергій Романюк, заступник Голови Профспілки працівників освіти і науки України. Підтримую позицію про те, що з заробітною платою вчителів потрібно щось робити і робити в частині її збільшення. Я був учасником першої робочої групи, де було, дійсно, представлене широке коло зацікавлених осіб. І ми там уже знайшли певні спільні позиції, сьогодні про це говорив Сергій Віталійович. Престижність праці без проблем можна закидати в посадовий оклад і одна надбавка пропала.

Є питання, що категорично проти підняття педагогічного навантаження. І про це висловилися вчителі, і від цієї позиції нам буде дуже важко відмовитися, а скоріше за все, що ми просто від цього не зможемо відмовитися. Тобто ми будемо шукати з

вами якісь інші моделі як би це врегулювати разом з Мінфіном, щоб заробітна плата пішла. Коли сьогодні говорять, на тій же робочій групі говорили, що сьогодні у всіх вчителів, чи хорошо працює, чи погано – однакова заробітна плата, то це не тому, що система оплати праці погана, а це тому, що коштів не вистачає. Скажіть, будь ласка, в скількох громадах вчителям встановили надбавку за складність, напруженість роботи? Да ні в одній, заявляю категорично: не в одній така норма Постанови Кабміну 1298 не застосовується. А скільком вчителям ми встановили премію за якісне виконання своїх професійних обов'язків? Та, можливо, одиниці, а скоріше всього, що теж ні в одній.

І от цей дефіцит коштів, в який ми загнали освіту за ці роки, він і зробив, що в нас всі сидять на мінімальних посадових окладах, які тільки дозволяє постанова Кабміну, вірніше, зобов'язує встановити, і не працюють такі схеми, я погоджуюся з пані Наталією. За завідування кабінетом, ну, нема грошей, не платимо. Але ж людина несе відповідальність за цей кабінет, вона його розвиває, вона виконує роботу.

І ще такі маленький момент. От пан Роман, по-моєму, звернув увагу. У нас є два напрямки. Перший – ми хочемо наблизити зарплату молодого вчителя до досвідченого. І другий – ми хочемо зробити, щоб було більш прогресивне професійне зростання. Це взаємовиключні позиції, бо якщо ми урівнюємо заробітну плату молодого вчителя і досвідченого вчителя, то нема сенсу професійно зростати. Ну, навіщо, як зарплата однакова? В тому-то і суть була Закону "Про освіту" 61 статті: по 10 відсотків і боротьба за кожен цей щабель, щоб отримати ті 10 відсотків вчитель працює... *(Не чути)*.

Якщо потрібно міняти атестацію – давайте її будемо міняти. До речі, ми погодили останні зміни, але відмовлятися від цього, це теж, я... для дискусії, але я рахую, що це шлях в нікуди. Тобто ми готові працювати, як ви сказали, вдень, вночі, ввечері. Ми готові підтримати Міністерство освіти, ми готові підтримати комітет на користь, щоб ця модель заробітної плати була на користь вчителям.

Дякую за увагу, щоб не забирати лишнього часу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Сергію.

Хто ще бажає висловитися з цього питання? Якщо все, то давайте, напевно, переходити до прийняття рішення. Дуже коротко, я не буду його зачитувати, воно там достатнє довге. Але ми візьмемо до відома інформацію, яка надана Міністерством

освіти і науки. 25 березня повторно проведемо засідання комітету, де, в принципі, фінально, я думаю, розглянемо це питання. Далі це, напевно, сенсу не матиме. І давайте якось прискорювати роботу робочої групи. Часу мало, фатально мало, на мою думку. Дай боже, щоб ми встигли. Можливо, знайдеться якийсь варіант, щоб ми це встигли зробити.

Шановні колеги народні депутати, ставлю на голосування проект рішення, який вам всім розісланий, основні положення якого я вже зараз озвучив. Хто – за, прошу проголосувати.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГРИЩУК Р.П. Грищук – за.

ППА Н.Р. Піпа – за.

КОЛЮХ В.В. Колюх – за.

ГРИШИНА Ю.М. Гришина – за, з великим жалем про результат такий.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одногосно.

Шановні колеги, у зв'язку з тим, що зараз пані Дарія буде мати невеличкий дзвінок з Європейським Союзом, є пропозиція, якщо не заперечуєте, зараз перейти до пункту 3 порядку денного, після нього повернемося до нашого звичного порядку денного.

Шановні колеги, нема заперечень? Немає. Якщо немає, то переходимо до пункту 3 порядку денного: про проект Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення гарантій забезпечення житлових прав внутрішньо переміщених осіб в будівлях та спорудах закладів освіти" (реєстраційний номер 13473), поданий народною депутаткою України пані Гриб та іншими народними депутатами України.

Доповідачем має бути пані Вікторія Гриб, авторка законопроекту, її з нами немає, але вона з нами була на підкомітеті. Співдоповідачем – Ольга Володимирівна Коваль. Ольга Володимирівна, будь ласка.

КОВАЛЬ О.В. Дякую, колеги. Давайте коротко я поясню, про що цей законопроект. В пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що його розроблено з метою встановлення гарантій забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб після припинення воєнного стану шляхом використання будівель і споруд закладів освіти, які певний час не використовуються за призначенням, та можливості їх передачі у власність територіальних громад.

Цим законом пропонується встановити, що будівлі та споруди державних закладів і установ професійної (професійно-технічної) освіти, які не використовуються за призначенням упродовж 12 місяців поспіль та були передані в оренду для проживання внутрішньо переміщених осіб на строк не менше 3 років, підлягають передачі з державної в комунальну власність відповідно до Закону України "Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності" за умови взяття органами місцевого самоврядування зобов'язання використовувати це майно виключно для проживання внутрішньо переміщених осіб та не відчужувати його у приватну власність. Це, якщо коротко, суть цього законопроекту.

Цей законопроект пропонує внести зміни до Закону України "Про професійну (професійно-технічну) освіту". Наголошую, саме до Закону "Про професійну (професійно-технічну) освіту", який вже втратив чинність. Також пропонується внести зміни до Закону "Про вищу освіту", "Про освіту" і "Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності".

Колеги, я не буду довго концентруватися на висновках, тому що ключове в цьому є те, що зміни вносяться до закону, який уже не діє, а саме Закону "Про професійну (професійно-технічну) освіту", і до Закону "Про вищу освіту" в тому числі, що не є предметом регулювання, в принципі, цього закону щодо майна закладів професійної (професійно-технічної) освіти, як зазначено ще на той момент у зареєстрованому законопроекті.

Міністерство освіти надало висновки, воно не підтримує цей законопроект. Також є маса висновків і пропозицій від Головного науково-експертного управління. Ми маємо висновки від Міністерства фінансів, вони не мають зауважень. Міністерство соціальної політики підтримало законопроект за умови доопрацювання його щодо норми відповідності житла санітарним положенням та іншим вимогам безпеки. Міністерство економіки докілья та сільського господарства України повідомило про відсутність пропозицій та зауважень до даного законопроекту. Фонд

державного майна повідомив, що запропонований законопроект потребує доопрацювання. Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування "Асоціація міст України" запропонувала низку уточнень. Я не буду їх зачитувати, всі ви мали можливість з ними ознайомитися. Українська асоціація районних та обласних рад висловила підтримку, разом надали зауваження, які є тотожними з тими, що я озвучила, що зміни вносяться вже не до діючого закону.

Зважаючи на все це, підкомітет з питань професійної та фахової передвищої освіти розглянув цей законопроект на своєму засіданні і рекомендував його відхилити в першому читанні, відхилити загалом, тому що ми розуміємо, що законопроект не матиме подальших перспектив, оскільки він вносить зміни уже не в діюче законодавство і не є актуальним.

Водночас ми підтримуємо те, що потрібно пришвидшити питання передачі майна із державної у комунальну власність закладів професійної освіти, що у свою чергу також зможе вирішити питання ті, які підняла пані Гриб своїм законопроектом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ольга Володимирівна.

Шановні колеги, чи є необхідність обговорювати цей законопроект? Є бажачі чи ні? Якщо ні, то можемо переходити до прийняття рішення.

Підкомітет гарно попрацював. Справді, всі ці питання ми проговорили на засіданні підкомітету. Стало зрозуміло, що прийнятий він бути не може. Ми з пані Вікторією говорили про це, і вона в курсі того рішення, яке ми збираємось прийняти. Ми рекомендували пані Гриб насправді цей законопроект відкликати після того, як ми приймемо рішення на засіданні комітету, для того, щоб звільнилося законодавче поле для внесення іншого доопрацьованого законопроекту.

Отже, шановні колеги, ставлю на голосування проект рішення комітету. Перше. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 2 частини першої статті 114 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України" проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення гарантій забезпечення житлових прав внутрішньо переміщених осіб в будівлях та спорудах закладів освіти (реєстраційний номер 13473), поданий народною депутаткою Вікторією Гриб та іншими народними депутатами України, за результатами його розгляду в першому читанні відхилити.

Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити голову підкомітету з питань професійної та фахової передвищої освіти Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій народну депутатку України Коваль Ольгу Володимирівну.

Хто – за, прошу проголосувати.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

КОЛЕБОШИН С.В. Колебошин – за.

КОЛЮХ В.В. Колюх – за.

ПППА Н.Р. Піпа – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одногосно.

У зв'язку з тим, що дзвінок пані Дарії ще не закінчився, є пропозиція перейти до пункту 7 порядку денного і одразу відпустити багато присутніх, якщо немає заперечень?

ВОРОНОВ В.А. Сергій Віталійович, Воронов – за. Вибачте, хвилинку не було зв'язку. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Записали.

Отже, якщо немає заперечень, то переходимо до пункту 7 порядку денного. Про проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення процедури визначення рівня володіння українською мовою (реєстраційний номер 14353), поданий Кабінетом Міністрів України. Доповідачем є представник уряду, в даному випадку це заступник міністра освіти і науки Микола Валерійович Трофименко, я так розумію, правильно?

ТРОФИМЕНКО М.В. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо так, то Микола Валерійович, будь ласка, вам слово. Співдповідачем буде Роман Павлович Грищук – голова підкомітету.

ТРОФИМЕНКО М.В. Дякую, Сергій Віталійович.

Шановні народні депутати, шановні присутні, до вашої уваги представляється законопроект, який щойно озвучив Сергій Віталійович Бабак. Він був розроблений робочою групою, до складу якої входили представники Національної комісії зі стандартів державної мови, Міністерства освіти, Міністерства культури, Уповноваженого із захисту державної мови, Національної академії наук України. Мета законопроекту – запровадження сертифікаційних іспитів на рівень володіння українською мовою як іноземною, оптимізація процедури визначення рівня володіння державною мовою для осіб, які зобов'язані володіти державною мовою.

Принциповими і важливими положеннями законопроекту є ті, що пропонуються до Закону України про функціонування української мови як державної, зокрема оптимізація, класифікація рівнів володіння українською мовою для осіб, які відповідно до статті 9 Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної" зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків. Запровадження класифікації рівнів володіння українською мовою як іноземною, зокрема для набуття громадянства України.

Надання Національній комісії зі стандартів державної мови додаткових повноважень, зокрема затверджувати вимоги до рівня володіння українською мовою як іноземною, організувати іспити для визначення рівня володіння українською мовою як іноземною, затверджувати завдання для проведення іспиту на рівні володіння українською мовою як іноземною, розробляти і запроваджувати відповідну іспитову систему, володільцем і розпорядником інформації якої передбачається держава в особі Нацкомісії. Здійснювати міжнародне співробітництво з питань, що належать до її компетенції. І також варто зазначити, що законопроект містить інші інновації, з якими ви мали можливість ознайомитися.

Загалом законопроект враховує досвід роботи Національної комісії зі стандартів державної мови оптимізує процеси з організації та проведення іспитів для визначення рівня володіння українською мовою для різних цільових груп, а його реалізація сприятиме розгортанню центрів іспитування української мови за кордоном і таким чином її популяризації, утвердження України у міжнародному співтоваристві.

Шановні народні депутати, шановні колеги, безперечно, ми з вами розуміємо, що цей законопроект, він стосується одного з найбільш делікатних і чутливих питань – мовного, і тому за означенням не може бути простим. Він пройшов тривалий і складний шлях погодження і узгодження, біля півтора року ми десь над ним

працюємо, і сьогодні перед вами компромісний варіант, який в тій чи іншій мірі враховує позицію усіх заінтересованих сторін на момент відповідних узгоджень.

Законопроект, безперечно, він недосконалий. За вимушеними компромісами інколи важко розгледіти суть принципових і важливих інновацій. Ми це розуміємо, оскільки свідомо поступалися в чомусь, щоб зберегти принципово важливі речі до розгляду народними депутатами.

До законопроекту ми знаємо, що висловлені зауваження Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради, Уповноваженого із захисту державної мови. Очевидно, що і у присутніх також є питання щодо саме цього законопроекту. Є пропозиція, коли ви будете зараз озвучувати ці питання, до розмови і дискусії долучити членкиню Національної комісії з питань державної мови Мазурик Дануту Володимирівну, вона з нами, та Ігоря Анатолійовича Балубу – це наш керівник експертної групи Міністерства освіти, які безпосередньо були дуже дотичними до розробки тексту законопроекту.

Але я вважаю, що, Сергій Віталійович, прошу підтримати і вважаю принциповим його розгляд, можливо, в першому читанні після невеличкого доопрацювання. А до другого вже ґрунтовно узгодити всі позиції по всіх визначеннях, всіх, так скажемо, таких питаннях, які дискусійні, на думку різних наших стейкхолдерів. Дякую щиро за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Микола Валерійович. Роман Павлович Грищук, співдоповідач, голова підкомітету. Роман Павлович, будь ласка.

ГРИЩУК Р.П. Я буквально коротко, ми розглядали питання на підкомітеті, не ухвалили рішення, нам на підкомітеті не вистачило позиції тих, хто був проти, для того, щоб зрозуміти весь комплекс.

І зараз, я бачу, є Олена Івановська – Уповноважений із захисту державної мови. Важливо почути їх позицію, чому вони проти, чи можна виправити при підготовці далі цього законопроекту і що з ним взагалі робити? Розуміючи, що надзвичайно важливий законопроект, надзвичайно важливе рішення про українську як іноземну – це вже назріло і перезріло. Але це має бути правильний закон, враховуючи, ще є зауваження ГНЕУ, на які також хотілось би отримати відповідь ще до ухвалення рішення. Тому ми не ухвалювали рішення на підкомітеті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роман Павлович.

З нами є ж Олена Петрівна Івановська, да? Будь ласка, якщо можна, у вас є зауваження як у Уповноваженого із захисту державної мови. Якщо можна, будь ласка, озвучте, хотіли би просто, ми хотіли б розібратися в питанні глибше, бо ви на підкомітеті піднімали це питання, але нам даних не вистачило.

Так, будь ласка, Олено Петрівно.

ІВАНОВСЬКА О.П. Шановні колеги, вітаю всіх. Направду, законопроект на часі, він важливий, потрібний, давно очікуваний, і ми в цьому абсолютно підтримуємо його необхідність.

Водночас давайте трошечки попрацюємо для того, щоб уникнути тих різночитань, які можуть в процесі користуванням цього закону майбутнього виникнути. І я вважаю, що можна, попрацювавши, і внести деякі корективи в інші закони для того, щоби вийти на нормальну ситуацію.

Наразі в чому полягають наші головні, так би мовити, зауваження? Я можу, щоб бути коректною, точною, зачитати деякі фрагменти. Отже, отже, цим законопроектом пропонується внести зміни до положень законів, які встановлюють вимоги щодо володіння державною мовою та обов'язку застосовувати її при виконанні службових обов'язків, змінюючи, словосполучу "державна мова" на "українську мову". Водночас така заміна вноситься і в положення законів: "Про вищу освіту", "Про дошкільну освіту", "Про позашкільну освіту", які встановлюють вимоги щодо освітнього процесу. При цьому норми щодо мови освітнього процесу законів: "Про освіту", "Про повну загальну середню освіту", "Про професійну освіту" і в наш закон не змінюються. Заміна лексеми "державна" на "українську мову" пропонується в окремих положеннях Закону "Про культуру", про оренду державного майна, інші закони, які не стосуються ані вимог щодо володіння, ані застосування державної мови.

Отже, ані в законопроекті, ані в пояснювальній записці не вказано і не обґрунтовано мету, принципи, завдання заміни "державна мова" на "українську мову" в законопроекті, так. Такі зміни виглядають необґрунтованими, несистемними і ймовірно пов'язані із відомчими впливами при розробці законопроекту.

Також цим законопроектом передбачається розділити рівні і процедури підтвердження володіння державною мовою на рівні і процедури підтвердження володіння, тобто українська мова і українська мова як іноземна. Варто зауважити, що

семантичне володіння українською мовою включає в себе і володіння українською мовою як іноземною. За логікою законопроекту ці поняття повністю розділені, але про це немає чіткої норми. Також за логікою законопроекту підтвердження рівня володіння українською мовою на необхідному, вибачте за тавтологію, рівні означає підтвердження рівня вільного володіння загалом українською мовою. В статті про рівні володіння державною мовою визначено лише рівні вільного володіння.

Тобто воно важко сприймається на слух, але коли заглиблюватись в ці нюанси, то їх треба чітко унормувати для того, щоб воно логічно сприймалося і не було різночитань. Також деякі технічні недохопи, на які теж аналітики нашої інституції вказали законодавцям, законотворцям, вірніше. І ми дуже сподіваємось, що при доопрацюванні цієї редакції вона може бути підтримана і буде працювати на користь утвердження української мови як державної в нашій державі, а відтак і, скажімо, буде наповнати для тих наших інституцій, які будуть провадити іспитування на знання української мови за кордоном.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

_____. Дякую, пані Олена.

Сергій Віталійович, якщо можна, Данута Володимирівна, від Нацкомісії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Нацкомісія зі стандартів державної мови. Пані Данута Мазурик, будь ласка.

МАЗУРИК Д.В. Дякую.

Доброго дня, всі колеги. Дякую за можливість дуже коротко розтлумачити. Вибачте, не буду вдаватися в дуже глибинну суть, найголовніше, і Олена Петрівна в цьому права, наше завдання, бо я була членом робочої групи, яка напрацьовувала цей законопроект, наше завдання було дуже чітке – увести в законодавче поле держави поняття "українська мова як іноземна" і відповідно забезпечити законодавчі підстави для розширення повноважень Національної комісії зі стандартів державної мови в частині проведення іспитів і нормативного забезпечення цього процесу з української мови як іноземної.

І здавалось би, що це дуже коротко і дуже просто, якби не одне "але". Усе, що ми маємо в Законі "Про забезпечення функціонування української мови як державної"

стовідсотково відповідає Конституції, українська мова державна, державна мова українська. Це рівнозначні поняття, крім однієї проблеми. Володіти державною як іноземною неможливо. Як іноземною можна володіти якоюсь національною мовою. І коли ми почали, здавалось би дуже просто, десь ми там допишемо 2-3 пункти, надамо комісії повноваження і комісія буде їх реалізовувати.

Але коли ми дописали, то відразу побачили, і відразу наші юристи і юристи Міністерства освіти і науки України, і згодом юристи Міністерства юстиції, і зрештою юристи Секретаріату Кабінету Міністрів почали нам поступово вказувати, що кожна ниточка тягне за собою іншу ниточку і потрібно розмежувати. І ми чітко розмежували, коли ми показали окрему шкалу володіння українською мовою як іноземною. Хочу сказати, що на сьогодні, починаючи від 16 липня 2021 року національна комісія проводить два типи іспитів, тому що ми проводимо іспити на рівень володіння державною мовою для обіймання посад, визначених 9 статтею закону, а також ми проводимо іспити для осіб, які мають намір набутися громадянство України, і це різні за суттю іспити, тому що особи, які мають набувати громадянство України, складають українську мову як іноземну. У нас в нашій уже зараз іспитовій системі існує два іспити.

Інший методологічний принцип, інші підходи, я не буду про це розповідати, єдине що дуже коротко похвалюся. Вибачте, але хочеться похвалитися, що впродовж минулого року, коли ми стали асоційованим членом Європейської ради з мовних інституцій і з мовних іспитів, так званої ALTE, ми вже наш іспит на громадянство, це той що іспит з української як іноземної, він уже пройшов перший аналіз, і ми отримали за 18-а критеріями достатньо позитивні відгуки на нього. І досвід у нас у цьому є. У 24-му році комісія затвердила стандарт державної мови, рівні володіння української мови як іноземної, тобто кроки для того, щоб це вже було узаконено, ми зробили достатньо багато. Проблема, дійсно, в тому, що це мають бути, дійсно, законодавчо вже розведені два іспити, мають бути дві шкали, а не те як є зараз одна. Прикро, але я думаю, ні для... *(Не чути)* сучасний текст закону. Та шкала, яка передбачена в ньому зараз, – це шкала володіння українською мовою як іноземною. Тому ми це розводимо.

Щодо того, що було в зауваженні Олені Петрівни, що ми зводимо тільки до двох рівнів володіння українською, державною, українською як державною. Те, що я зараз озвучую, це ті варіанти, які були в процесі роботи. У нас були різні варіанти. І що ми

зводимо тільки до рівня вільного володіння. Це мінімально втручаючись у структуру чинного закону, ми намагалися залишити тільки ті факти, які мають юридичне значення.

На сьогодні національна комісія проводить іспити, і ми відповідно до закону за результатами іспитів, я говорю про посадовців України, встановлюємо шість рівнів від початкового до вільного володіння другого ступеня. Юридичне значення мають тільки два рівні: вільного володіння першого ступеня і вільного володіння другого ступеня. Всі інші сертифікати, які з огляду на те, що вони створені і видані відповідно до закону, і вони перебувають в базі сертифікатів, вони ні про що. Тобто це є те, що людина, громадянин України, ніколи не застосує. Тому зрештою сталося так, як сталося.

Ми готові з фаховою спільнотою, з депутатами, з усіма зацікавленими вийти на певний текст, який буде прийнятний для всіх, але найголовніше – який не буде суперечити міжнародному досвіду і розумінню того, що володіння рідною мовою і визначення ступеня якості, вправності у володінні, які висловлює і ставить держава для своїх посадовців, це є один іспит, і він абсолютно відрізняється від іспиту на рівень володіння тою самою мовою тої держави, національною мовою, державною мовою як іноземною. Якщо щось треба детальніше... Не хочу забирати часу, але якщо щось треба детальніше, готова відповісти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже за розлогу інформацію з цього приводу.

Але я наперед хочу вас убезпечити і рекомендував би бути дуже обережними, коли ви будете про це говорити з головним комітетом, тому що там буде дискусія, і питання захисту державної мови принциповою позицією для комітету. Тому тут важливо, щоб... Ми всі розуміємо, навіщо потрібен цей закон. Ми всі хотіли і давно наполягали, і ми з вами були неодноразово на нарадах високого рівня, де це питання піднімалося. Воно, справді, важливе, воно вже критично важливе для країни, але тут важливо дуже правильно вам узгодити всім разом позиції для того, щоб ми могли до другого читання, а так виглядає, що ми можемо спокійно його доопрацювати до другого читання, єдине, що ми будемо рекомендувати головному комітету використати 116 статтю, тому що не виключаю, що буде потрібно вносити зміни в інші закони, можливо, для того, щоб все ж таки ці поняття зафіксувати в законодавстві і щоб вони не суперечили іншим нормам інших законів. Тому...

Але дуже, от я впевнений, що у вас попереду дуже цікава дискусія на засіданні головного комітету. Я би до цього рекомендував би вам як комісії із уповноваженою узгодити свої позиції більш детально для того, щоб все ж таки ви виступали єдиним фронтом. Тому що я переживаю, що з такого сенситивного питання, як мова – воно завжди сенситивне, ми як Комітет освіти точно знаємо, багато-багато разів проходили цю історію, - дуже важливо, щоб ми навіть на перше читання мали по суті узгоджені позиції і чітке розуміння, що ми всі його пускаємо, всіма фракціями, це важливо, на перше читання, що в нас немає категоричних заперечень, і ми всі погоджуємося з тим, що його можна ефективно доопрацювати до другого.

Це просто моя порада як людини, яка вже проходила мовні питання неодноразово в нашому законодавстві разом з усіма нашими колегами з комітету. Мені здається, що всі підкомітети проходили ці питання, тому всі знайомі з цим.

Пан Ігор Балуба, будь ласка, вам слово. Микола Валерійович рекомендував, тому, будь ласка, вам слово, і ми будемо переходити до прийняття рішення.

БАЛУБА І.А. Шановний Сергію Віталійовичу, шановні народні депутати, шановні пані та панове! Найбільше зауважень з боку як і Уповноваженого із захисту державної мови, і як із Головного науково-експертного комітету Апарату Верховної Ради, воно стосується заміни словосполучень "державна мова" на "українська мова".

Ну, хотів би відзначити два основні моменти. По-перше, коли працювали над законопроектом, то мова йшла про зміни до інших законів, стосувалися тих законів, де, власне, використовуються результати іспитування з української мови як державної і на набуття громадянства. Це була обмежена кількість законопроектів.

Ідея була така, що відповідно до Конституції українська мова є державна і Конституція визначає статус української мови, про це говорить і Конституційний Суд, рішення Конституційного Суду 99-го року з цього питання.

Разом з тим у законодавстві України найчастіше вживається словосполучення "державна мова". І таким чином, власне, найменування, власне, ім'я мови українського народу, воно підмінюється статусом. Тобто, виходячи із цієї ідеї, були запропоновані іншими центральними органами виконавчої влади зміни до інших законів, де, власне, відбувалася ця заміна.

Враховуючи те, що поняття ці тотожні за своїм змістом, Міністерство освіти і національна комісія не вбачали за необхідне як би чинити спротив цьому, оскільки

мова йшла про те, що прискорити подання законопроекту до Верховної Ради, оскільки ми, якщо чесно, двічі вже подавали на розгляд Кабінету Міністрів цей законопроект і постійно кожного разу ми його доопрацьовували. Тобто мова йшла про... Оскільки мова йшла не про принципові речі, ми погоджувалися на це.

Разом з тим, якщо народні депутати будуть вважати, що доцільно буде обмежити вживання словосполучення, обмежити кількість законів, до яких вносяться зміни, ми не бачимо це принциповим, для нас головне – це впровадження української мови як іноземної, процес і виконання відповідної роботи.

Дякую за увагу. Це, власне те, про що я хотів сказати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Ігорю.

Шановні колеги народні колеги, хто хоче? Микола Валерійович, будь ласка, бачу руку.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович!

ТРОФИМЕНКО М.В. Я вибачаюся, шановні колеги, я перед тим, як ви продовжите, якщо можна, хочу вам сказати, що цей текст – це також дуже-дуже компромісний, виважений варіант, напрацьований з Урядовим офісом з питань європейської та євроатлантичної інтеграції. Тому що там також ми, так скажемо, на ваги ставили наші національні спільноти, національні меншини, наші євроінтеграційні вимоги, тому тут це також збалансований варіант. Але далі треба його ще більше доопрацювати, щоб, дійсно, він був дуже влучний.

Пані Олено, я щиро дякую вам за такий ретельний аналіз і ретельне вивчення тексту законопроекту. Щиро дякую. Вибачте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Микола Валерійович.

Іван Григорович, будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, дякую.

Є таке побажання і пропозиції. Без зустрічі з фракціями напередодні голосування цього закону, у цього закону шансів нуль пройти в залі, нуль без палички. З кондачка, скільки дефініцій вводиться, сама дефініція знати українську мову як іноземну – це буде такий подразник в залі для людей, які не розуміються.

Що значить знати українську як іноземну, на рівні іноземної? Це треба пояснити, що це таке, прийти депутатам пояснити, ті, хто в енергетичному комітеті, в правовому комітеті, в комітеті сільського господарства пояснити треба. Без пояснення, без того, щоб з фракцією зустрітися і подати цей закон, дійсно, як дуже необхідний шансів немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іван Григорович.

На 100 відсотків погоджуюся з вами, саме тому я намагався м'яко підвести до того, що на засіданні головного комітету буде і дискусія важка, і справді треба буде об'єднувати представників різних фракцій, тому що тут буде серйозна дискусія в залі по цьому питанню. Для того, щоб її не було і щоб всі її підтримали, треба буде всі питання зняти на засіданні головного комітету.

Шановні колеги, чи є ще бажаючи висловитися по цьому законопроекті? Немає. Шановні колеги, враховуючи те, що ми не головний комітет, а головним буде комітет, точніше, головним є Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики, є пропозиція все ж таки підтримати за основу на нашому комітеті в частині... в предметі нашого відання, але рекомендувати головному комітету використати 116 статтю і провести глибинну дискусію всередині свого комітету. Я не думаю, що нам є сенс бути як представниками Комітету освіти на засіданні головного комітету, але ви точно всі будете там присутні, і це буде справді, є порада підготуватися до цієї дискусії дуже серйозно, бо Іван Григорович правий на 100 відсотків, буде потрібно мати підтримку всіх фракцій в залі.

Шановні колеги, тоді, якщо немає заперечень щодо цієї пропозиції, то ставлю на голосування проект рішення комітету. Перше. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України" проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення процедури визначення рівня володіння українською мовою (реєстраційний номер 14353), поданий Кабінетом Міністрів України, за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу.

Друге. Доручити Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики, визначеним головним з підготовки цього законопроекту, доопрацювати законопроект до другого читання з урахуванням пропозицій і поправок

суб'єктів права законодавчої ініціативи, пропозицій, висловлених у цьому висновку, відповідно до частини першої статті 116 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України". Направити цей висновок та висновки Уповноваженого із захисту державної мови, Національної академії правових наук України до Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики, визначеного головним з підготовки цього законопроекту.

Хто – за? Прошу проголосувати.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ГРИЩУК Р.П. Грищук – за.

ПІПА Н.Р. Піпа – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за. Воронов – за.

КОЛЮХ В.В. Колюх – за.

КОЛЕБОШИН С.В. Колебошин – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався?

ГРИШИНА Ю.М. Гришина – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одногосно.

Переходимо до наступного пункту порядку денного, точніше, повертаємося до звичного порядку розгляду питань. Пункт другий: про проблеми процедури передачі державного і комунального майна закладів професійної освіти на праві узуфрукта державного або комунального майна. Доповідачем є представник Міністерства освіти і науки України, співдоповідачем – пані Дарія Марчак – заступниця міністра економіки, довкілля та сільського господарства України.

Отже, хто від Міністерства освіти буде доповідати це питання? Пане Андрію. Да, бачу, Андрій Олександрович, будь ласка, заступник міністра освіти і науки України.

ВІТРЕНКО А.О. Дякую, Сергій Віталійович.

Шановний Сергій Віталійович, шановні народні депутати, дорогі учасники наради, що стосується другого питання... Шановна пані Дарія, вітаю вас, я перепрошую, не побачив.

Що стосується пункту два порядку денного. Всі чудово знаєте, і міністерство свідоме того, що перед нами стоїть величезна задача і величезна проблематика – це виконання норм законів України щодо передачі закладів професійної освіти з державної форми у комунальну власність.

І враховуючи те, що, починаючи з серпня місяця, в Україні втратив силу Господарський кодекс і вступило в силу нове законодавство, зокрема 8 вересня 2025 року було прийнято Постанову Кабінету Міністрів 1103, якою затверджено порядок передачі державного та комунального майна на праві узуфрукта.

Заклади освіти і Міністерство освіти зокрема в процесі передачі стикається з певними труднощами при реалізації тих нормативно-правових актів. Зокрема, якщо що стосується земель і нерухомого майна закладів освіти, то там проблематики немає і нам все зрозуміло. Хочу наголосити на такі пункти цієї постанови Кабінету Міністрів, що пункт 2 порядку визначення... визначається термін "майно", а саме, що є рухоме та нерухоме майно. Як я вже сказав, нерухоме майно та земельні ділянки – нам зрозуміло.

Абзацом другим пункту 4 цього порядку встановлено, що право узуфрукта державного і комунального майна встановлюється строком на 5 років або безстроково. І тут виникає проблематика саме з рухомим майном, до якого ми також відносимо і малоцінні предмети. Всім відомо, що заклади освіти мають величезні переліки саме рухомого майна.

Починаючи, давайте, наприклад, візьмемо будь-яку університетську бібліотеку, там де є декілька тисяч примірників книжок, і закінчуючи, банальне, вибачте мене за такий банальний приклад – це квіти, якими облаштовані приміщення закладів освіти. Це також вони належать закладам освіти і це також є рухоме майно. Отже, таким чином, враховуючи значну кількість рухомого майна у балансоутримувача, передача всього рухомого майна на праві узуфрукта відповідно до порядку денного несе наступні ризики для закладів освіти, на яких я хочу наголосити.

Перше. Це фактичне блокування роботи відповідних підрозділів, наприклад, бухгалтерії, які здійснюють опрацювання матеріалів на передачу майна на праві

узуфрукта для його обліку, а також додаткове використання людських та матеріальних ресурсів для документального їх супроводження.

Другий ризик. Це неможливість проведення оперативного поточного списання малоцінних та швидкозношуваних засобів та як наслідок значне накопичення непридатного для подальшого використання рухомого майна і відповідно викривлення показників фінансової звітності.

Третє. Ускладнення процедури підготовки та опрацювання пакетів документів щодо передачі закладів професійної освіти з державної або комунальної форми власності. Саме з такою проблематикою ми стикаємося, і саме така проблематика є однією з перешкод щодо передачі професійних закладів освіти і подальшої їх модернізації.

Тому, якщо дозволите, відразу хочу винести пропозицію для обговорення, це ми готові співпрацювати, готові надати відповідні людські, матеріальні та інші інтелектуальні ресурси для того, щоб напрацювати зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 08.09.2025 року №1103 шляхом встановлення уточнюючого критерію відносно рухомого майна, що передається на праві узуфрукта. Наприклад, вартість, тип, рік випуску тощо. Готові повністю до співпраці. І хотіли би обговорити це питання. Доповідь закінчена. Дякую, Сергій Віталійович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрій Олександрович.

Дарія Миколаївна, будь ласка, вам слово. Бо, я так розумію, що постанова оригінальна ваша, вашого міністерства. Як ми можемо вирішити це питання?

МАРЧАК Д.М. Пане Сергію, я дякую за увагу до цього питання.

Насправді пан Андрій достатньо вичерпно, мені здається, пояснив. Там у нас в рамках скасування Господарського кодексу справді господарче право, господарчого відання, воно більше не застосовується в українському законодавстві. Воно тепер замінено на право узуфрукта. Сама форма цього права, грубо кажучи, це заміна назви без заміни там змісту інструменту. Але у нас виникло, я би сказала так, півтори проблеми.

Перша. В самому Законі 4196, який скасовує Господарський кодекс, там вписано цю норму про те, що рухоме майно, воно передається саме на праві узуфрукта. Ми тут погоджуємося з Міністерством освіти, і ми пишемо роз'яснення

зараз, роз'яснення не має нормативного статусу, але у нас є наказ Міністерства фінансів ще 99-го року, це Наказ 246, який чітко визначає, що малоцінні і швидкозношувані предмети, які використовуються протягом не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він буде більше одного року, такі засоби, вони... взагалі їхнє передання регулюється договорами. Тобто, в принципі, навіть у рамках чинного закону ми можемо, Міністерство освіти і заклади можуть використовувати просто договори для того, щоб передавати ці предмети без використання права узуфрукта.

Але ми розуміємо, що всім буде комфортніше, якщо внести зміни в Постанову 1103. Ми бачимо там ризик. Не факт, що колеги з Мін'юсту нам пропустять таке уточнення з приводу оцього малоцінного майна, з врахуванням того, що дуже пряма норма в законі є. Але ми спробуємо. Я думаю, що ми тут з МОН на одній сторінці. Глобально, що можна було б зробити для того, щоб системно виправити проблему, це внести зміни в Закон 4196, в якому би вписати, що питання по узуфрукту рухомого майна не застосовується... *(Не чути)* коли в нас вже буде реальна практика по його застосуванню. Я не думаю, що одну окрему нормочку парламент буде приймати. Тому зараз як проміжна версія пропонуємо справді зміни до 1103.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, пані Дарія.

Ольга Володимирівна, будь ласка, вам слово.

КОВАЛЬ О.В. Дякую, пані Дарія. Дивіться, колеги, що я хочу трішечки додати. Ми ж зараз розуміємо, що в нас практично зараз відсутня практика державної реєстрації права узуфрукта. Тобто ми першопрохідці в цьому процесі по факту являємося зараз. Нам обов'язкове повинне бути документальне підтвердження права такої реєстрації, бо воно є в нас як би складовою пропозицій щодо передачі цілісних майнових комплексів. Якщо ми зараз не зробимо це чи не внесемо зміни або в постанову, або зміни в закон, що, мені здається, більш складнішим, можливо, буде процесом, тоді в нас цей шлях, який ми долаємо, без того дуже складний, взагалі буде зупинений на нуль, тобто ми не зможемо передати жодний майновий комплекс. Наразі в нас їх передана дуже маленька кількість, тобто з 2016 року за інформацією міністерства фактично передано 75 закладів, це фактично, але фактично може трішки ще відрізнятись від юридично. Правильно, пане Андрію? Наскільки я розумію, це

цифра, скільки було видано розпоряджень Кабміну щодо передачі, але заклади повинні були ще здійснити юридичну реєстрацію відповідно в реєстраторі. Не факт, що ці всі 75 закладів пройшли цю реєстрацію, тому що тут є ще велика проблема теж щодо реєстрації і різночитань безпосередньо реєстраторами на місцях законодавства.

Тому тут питання дуже складне і дуже комплексне. Ми, правда, як сказала пані Дарія, можемо спробувати рухатись шляхом зміни постанови, але, якщо виникнуть проблеми із Міністерством юстиції, можливо, нам потрібно буде трішки порухати і спробувати вносити зміни в закон. Але, мені здається, спочатку варто піти першим шляхом, який запропонувала пані Дарія.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Погоджуюся, Ольга Володимирівна. Хоча ми можемо зробити два паралельних рухи і зареєструвати зміни до закону, і почати працювати зі зміною до постанови. Врешті-решт зміни до закону можуть полежати, якщо вони будуть непотрібні, або будуть потім відхилені, щоб просто ми не втрачали час, можливо, так варто зробити.

Андрій Олександрович, потім Дарія Миколаївна, потім пані Надія Лещик.

ВІТРЕНКО А.О. Дякую, Сергій Віталійович.

Шановні колеги, ще трошки випустив з уваги і хотів би наголосити, у нас ще є така проблематика, як-то кажуть, якщо візьмемо простою людською мовою – це материнські заклади освіти і відокремлені структурні підрозділи. І тут також є певна законодавча така колізія щодо неможливості передачі відокремлених структурних підрозділів від материнських закладів, майна, особливо рухомого, на праві узуфрукта.

Також ми можемо напрацювати, будемо виходити з пропозиції, якщо пані Дар'я дозволить, виходити з пропозиції, напрацюємо зміни до Постанови 1103 і запропонуємо також виправити цю ситуацію, щоб можна було передавати на праві узуфрукта майно від материнського закладу до відокремленого структурного підрозділу. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрій Олександрович. Я думаю, що можна спробувати ці два питання одночасно вирішити, да, пані Дар'я, як ви думаєте?

МАРЧАК Д.М. Да, ми дуже підтримуємо. Пані Ольга, Ольга, да, я просто... у мене поганий зір, тому я не сильно бачу, хто, але по голосу, мені здається, що це пані Ольга говорила.

КОВАЛЬ О.В. Так, це була я.

МАРЧАК Д.М. Дякую. Да, це ми насправді зараз напрацьовуємо, узуфрукт – це лише одне з питань, яке зараз регулюється новим законом, і у нас там широкий набір питань, де ми бачимо, що працює в законі, що ні. Тому ми дуже будемо вдячні всім за фідбек, де не працює, що потрібно правити. І разом, якщо ви нам ще і надаєте пропозиції, як саме поправити, це взагалі дуже спрощує і прискорює процедуру.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Дар'я.

У нас є зараз представник Фонду держмайна? Немає. Дуже шкода, треба буде запросити пана голову. Добре. Пані Надія Лещик, будь ласка.

ЛЕЩИК Н.В. До нас звертаються органи місцевого самоврядування, які подають прохання до Міністерства освіти щодо передачі майна закладів професійної освіти. Міністерство освіти у відповідях їм зазначає, що передача майнових комплексів можлива лише за погодження з обласними державними адміністраціями, обласними радами. Але це не передбачено законодавством. Тому в мене запитання, чи, дійсно, потрібно таке погодження, чи це певна така додаткова бюрократична вимога, яка незаконна? Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А хто звертається, пані Надія?

ЛЕЩИК Н.В. Органи місцевого самоврядування, які готові взяти на себе фінансування, відповідно керування, майнові комплекси закладів професійної освіти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви маєте на увазі міста?

ЛЕЩИК Н.В. Так. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, так це відома задача, але вона трішки інша насправді.

Пане... *(Не чути)* відреагуйте.

ВІТРЕНКО А.О. Дякую, Сергій Віталійович.

Ми знаємо про цю історію. Значить, відповідно до чинного законодавства передача закладів професійно-технічної освіти іде з державного рівня на рівні обласних рад. Для того, щоб обласні ради прийняли це майно, як мінімум треба буде проводити сесію і надавати згоду на прийняття цього майна.

Що стосується міст. У нас працює один експеримент по передачі напряму до міста, це в містах Дніпро та Тернопіль, що ми зараз реалізуємо. А є міста, які хочуть, наприклад, взяти частину майнового комплексу, або хочуть взяти певні майнові комплекси. Ця проблематика нам відома. Але необхідно виконувати норму закону, де чітко прописано, хто є реципієнтом державного майна у випадку передачі цього майна на обласні ради. Це абсолютно законні питання. І це один з частини пакету документів, які ми надаємо потім для експертизи до Фонду держмайна і до Міністерства економіки. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гарна історія.

Я в доповнення до пана Андрія. Пані Надія, тут питання треба розглядати ширше ніж просто бажання якогось міста утримувати якийсь майновий комплекс якогось закладу освіти. Тут набагато ширше питання. У нас є обласні заклади, які знаходяться в містах, але фінансуються містом. І тут питання в тому, що місто не хоче вкладати кошти з очевидних причин, бо воно не є власником цих майнових комплексів. Але згідно Закону, якщо не помиляюсь, про держбюджет 18-го року, да, змушене їх фінансувати заробітні плати. І ця колізія набагато ширша.

І саме, власне, оця колізія зокрема призводить потім до наслідків, один з них – це неможливість передачі їм майна, бо це прямо заборонено. І тут потрібна згода. Якщо логічно подивитися, якщо в законі не прописано, що як би там це грубо не звучало, право першої брачної ночі має область згідно закону, то область повинна тоді відмовитись від цього, і тоді технічно можна експериментально передати місту, але якщо область відмовилася від цього, якщо ні, то згідно закону передаємо області.

І тут є певні нюанси правові, да, ми намагаємося зараз в робочому порядку між комітетом, за лідерством Ольги Володимирівни, міністерствами оце якраз проговорити всі ці речі і з Мінфіном особливо, да, для того, щоб ми все ж таки унормували ці питання: хто і як може набути це майно. Бо ми, в принципі, не проти передачі ані місту, ані області. Але є державна політика, яка була закладена ще 7, 8, 9 років тому, да, і ми повинні її виконувати або змінювати.

І от зараз у нас якраз дискусія щодо архітектури, як і що ми можемо змінити. Я впевнений, що ми цього року спробуємо принаймні, зробимо таку потужну спробу це питання вирішити, бо всі розуміють, що це питання вже на часі насправді.

Добре. Шановні колеги, я так розумію, що по цьому питанню ми можемо завершувати, так? Є пропозиція нам спільно попрацювати, Міністерству освіти з Міністерством економіки, спробувати внести зміни до постанови. Якщо в разі опрацювання цього питання ви зрозумієте, що нам потрібно все ж таки вносити зміни до закону, я готовий і Ольга Володимирівна, готові поговорити з Комітетом економічної політики для того, щоб спільно напрацювати ці зміни і оперативно їх внести. Бо якщо воно справді, прогресивне скасування Господарського кодексу буде нам блокувати передачу, і ми не зможемо досягати своїх цілей як держава, це для нас проблема, і треба буде оперативно вносити зміни.

Шановні колеги, хто ще готовий... хоче долучитися до обговорення. Якщо ні, то ставлю на голосування проект рішення, який вам усім розісланий з урахуванням того, що народні депутати під час обговорення висловили публічно.

Хто – за, прошу проголосувати.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГРИШИНА Ю.М. Гришина – за.

КОЛЮХ В.В. Колюх – за.

ППА Н.Р. Піпа – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одногосно.

Переходимо до наступного пункту порядку денного. Пункт четвертий: про проект Трудового кодексу України (реєстраційний номер 14386), поданий Кабінетом Міністрів України. Доповідачем є пані Дарія Марчак. Співдоповідачем – представник Міністерства освіти і науки, і Ольга Володимирівна Коваль як голова підкомітету.

Пані Дарія, будь ласка, вам слово. Я думаю, що немає сенсу у детальній презентації, яку ви вже робили на підкомітеті, її всі бачили, і ми довго її обговорювали. Якщо можна, дуже коротко, такими великими, крупними мазками, і ми перейдемо до обговорення. Будь ласка, пані Дарія.

МАРЧАК Д.М. Дуже дякую, пане Сергію.

Шановні колеги, по Трудовому кодексу. Це фундаментальний документ, ми як країна до нього вже підходили, кілька разів робили спроби. Жодного разу жодна спроба не була успішна. Ми сподіваємося і віримо, що нинішній склад парламенту зможе зробити нарешті, завершити цей довгобуд. Нагадаю, що поточний Кодекс законів про працю приймався ще в 1971 році, з того часу от ми працюємо з існуючою редакцією, в яку вносили зміни, але він не змінювався філософськи.

Ми, справді, вчора детально обговорили на засіданні комітету питання, коментарі, які були озвучені в тому числі шановними народними депутатами. Ми проговорили про те, що кілька речей, які... є кілька технічних важливих питань, які нам потрібно буде уточнити в редакції до другого читання. Нема, мені здається, тут жодних суперечок між нами як командою, яка була долучена, тому що ми робили цей документ спільно з профспілками і роботодавцями, і з представниками комітету.

Нагадаю, що ми домовилися, що під час підготовки до другого читання ми розглянемо зауваження і відредагуємо терміни "учнівський". Ми навіть вчора одразу придумали з народними депутатами, як це може виглядати, що у нас є студентський договір, а от всередині цього студентського буде ще учнівський, чи навпаки. Ну, тобто там попрацюємо над формулюваннями.

Також ми уточнимо і чіткіше пропишемо питання щодо визнання професійних кваліфікацій. Зараз це питання відображено в "Прикінцевих положеннях". Ну, трохи кострубато, мабуть, виписали це, не там, де треба, і ми випишемо це просто напряму у відповідних положеннях тексту, для того щоб ні в кого не виникало ніяких питань по визнанню кваліфікацій професійних.

І також у нас було питання, власне, по оплаті праці. Це сьогодні вже піднімав питання Сергій Колебошин. Власне, перша частина засідання комітету була присвячена цій дискусії. Тому що одна з основних таких новел дуже важливих, і це насправді євроінтеграційна новела, яка стосується мінімальних заробітних плат. Директиви ЄС чітко говорять, що законодавство має визначати формулу визначення мінімальної заробітної плати. Загальна практика країн ЄС – це те, що МЗП прив'язана до середньої заробітної плати. І відповідно, якщо ми підемо по практиці країн ЄС, то у нас мінімальна заробітна плата має залежати від середньої заробітної плати, має бути суттєво вища, ніж є сьогодні. Нагадаю, ця частина дискусії, яка... власне, пані Анастасія Софієнко вже її покрила.

У нас на сьогодні Законом "Про освіту" прив'язано заробітні плати вчителів до мінімалки, фактично мінімалка сьогодні... і це єдина сфера, тому що справді у нас Законом 1774 ще з 17-го року абсолютно всі інші заробітні плати в усіх сферах відв'язано від мінімалки, тому що мінімалка, мінімальна заробітна плата – це показник абсолютний, який має показувати, що нижче з усіма доплатами, з усім, нижче цього рівня людина не може заробляти. Коли ми використовуємо мінімалку як розрахунковий показник, вона одразу перестає виконувати свою базову функцію захисту людини, яка працює, від базового рівня бідності. Тому у нас була дискусія, яким чином це відобразити в кодексі.

Зараз у нас написана така достатньо компромісна редакція, ми готові її разом з Комітетом освіти уточнювати до другого читання. Наше бачення як Міністерства економіки, яке відповідає саме за заробітні плати в публічному секторі, це те, що нам потрібно і зарплати освітян відв'язати від мінімалки. Справді доречно, наприклад, їх прив'язати чи до базової величини, чи орудної, яка пропонується в законопроектах про реформу прожиткового мінімуму, яку ми разом з Міністерством фінансів, Міністерством соціальної політики і комітетом Галини Миколаївни напрацювали.

І ми віримо, що ці чотири законопроекти про реформу прожиткового мінімуму, вони зроблять епохальний прорив в тому, як ми регулюємо взагалі систему і оплати праці, і соціальних нормативів в країні. Але загальний меседж – це те, що, на наш погляд, нам необхідно відв'язати зарплати вчителів від мінімалки і застосовувати мінімальну заробітну плату для вчителів саме як такий гарант захисту від бідності, а не розрахунковий показник. Відповідно зараз в законопроекті ми так трохи езоповою мовою виписали таку пропозицію. Якщо народні депутати будуть підтримувати, ми будемо дуже раді, да, там написати якимось більш чітко. Але це питання до обговорення з народними депутатами. В будь-якому разі ми готові на компромісні пропозиції, які спільно з депутатами можемо напрацювати, щоб мова тексту Трудового кодексу всіх задовольняла. Але просимо зробити це до другого читання.

Буду дуже вдячна за підтримку цього документа. Він є дуже важливий. Ми його напрацьовували два роки. Ми нарешті можемо зробити нормальну систему захисту прав людей, які працюють в нашій країні. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Дарія.

Від Міністерства освіти і науки, хто буде? Пані Анастасія, да? Будь ласка.

СОФІЄНКО А.П. Я, да. Тут, пробачте, якщо я буду в дечому повторюватися. Але тут, дійсно, для того, щоб бути синхронним з проектом Трудового кодексу, а також зважаючи на існуючий Закон, який також маємо виконати, 1774, який вже вказує на те, що мінімальна заробітна плата не може бути використана як розрахункова величина, а потім для встановлення посадового і зарплати, і маючи зараз це вікно можливостей про внесення змін до нашого закону, пропрацювати і прив'язатися до іншої такої величини або прожиткового мінімуму, або базової орудної величини. Але тут також просто тримати руку на пульсі і дивитись як прийметься цей законопроект 13466, але він ніби в порядок денний зараз уже поданий.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Анастасія. Ольга Володимирівна, будь ласка.

КОВАЛЬ О.В. Дякую, Сергію Віталійовичу.

Окрім тих моментів, про які було наголошено пані Дарією, пані Анастасією, я б хотіла сконцентрувати свою увагу як співдоповідач ще на декількох моментах, про які ми попередньо проговорювали на підкомітеті, а саме це стаття 45, це документи і відомості про особу, що подаються для укладання трудового договору. На жаль, поза цією статтею залишилися сертифікати про присвоєння професійних кваліфікацій або визнання професійної кваліфікації, здобуті в іншій країні, і за результатами оцінювання в кваліфікаційному центрі.

Ми знаємо, що це була дуже значуща реформа для нашої країни і великий крок в напрямку Європейського Союзу, визнання неформальної освіти, і наразі упущення ось цього важливого документа у системі документів про освіту і про набуття професійних кваліфікацій для подальшого працевлаштування – це буде дуже великою втратою для нашої країни і нашого законодавства.

Відразу ж скажу, на підкомітеті ми погодили цей момент, пані Дарія висловила, що не заперечує щодо того, що ми можемо внести, ось уточнити от саме норму, що стосується саме сертифікатів, і щоб сертифікати напряду читалися разом із іншими документами про освіту, як рівноцінне право на працевлаштування, що визнається відповідно державою. Це ще один момент.

Ще один момент, на якому наголошувало і Міністерство освіти у своєму висновку, і ряд інших установ і організацій, які надали свої пропозиції – це

відсутність як такого студентського трудового договору, який у нас присутній навіть в новоприйнятому Законі "Про професійну освіту".

Я не буду заходити в довгі пояснення щодо відмінностей учнівського і студентського трудового договору, але це значно розширює можливості для безпосереднього працевлаштування здобувачів освіти закладів професійної освіти і не тільки, а і вищої освіти, поєднуючи це із процесом навчання. Знову ж повернемося до засідання підкомітету, на підкомітеті були присутні пані Галина Третякова і пані Дарія. І ми дійшли такого як консенсусу, що ми обговоримо пропозицію внесення обох видів договорів, тобто і учнівського, і студентського трудового договору у відповідно проект кодексу, це ми в робочому режимі.

І тепер, з дозволу Сергія Віталійовича, на праві співдоповідача, я виконаю ще й формальну частину своєї співповіді, дуже коротко. А, що ще не сказала, вибачте. Також що стосується предметів відання, кодекс вносить зміни до Закону "Про вищу освіту", а саме зміна слова "законодавство про працю" в усіх відмінках замінити словами "трудове законодавство" і слово "контракт" в усіх відмінках замінюється "строковий трудовий договір". Та ж сама зміна у Законі "Про дошкільну освіту" відбувається і в Законі "Про професійну освіту".

Далі. В Законі "Про наукову і науково-технічну діяльність" абзац дев'ятий частини третьої статті 36 викладається у такій редакції, а саме: "Наукові і науково-педагогічні працівники відповідно до статті 135 Трудового кодексу мають право на щорічну основну оплачувану відпустку більшої тривалості у порядку, затвердженому Кабміном України". Також у тексті закону крім абзацу третього частини другої статті 36 і частини третьої статті 66 слово "контракт" знову ж замінюється, так як в інших законах, те, що я сказала раніше.

І тепер формальна частина. Головне науково-експертне управління надало велику кількість зауважень, концентруватися на них не буду, всі з ними ознайомилися, і, я впевнена, будуть вони пропрацьовані у подальшому опрацюванні до другого читання.

Міністерство освіти також надало свої висновки і пропозиції, а саме це те, що я сказала щодо студентського, учнівського трудового договору, а також вони наголошують, що абзац третій пункту 149 XIII розділу "Прикінцеві та перехідні положення" проекту кодексу виключити пропонує частину шосту статті 17 "Про професійну освіту", адже цією нормою пропонується скасувати можливість для

здобувачів професійної освіти отримувати винагороду за виконану роботу в межах проходження практичної підготовки.

У висновку міністерство наголошує, що практична підготовка є обов'язковою складовою освітнього процесу, а саме у сфері професійної освіти, і спрямована на те, щоб закріпити всі здобуті знання, безпосередньо виконуючи робочі функції, відповідно здобувати професійні кваліфікації, а можливість закріплення винагороди здобувачам професійної освіти і на підставі студентського трудового договору забезпечує саме правове врегулювання взаємовідносин роботодавця, який виплачує певні грошові кошти самому здобувачу освіти.

Тобто це є також важливим моментом, на чому я б хотіла наголосити. І це є дуже важливою мотивацією для здобувачів професійної освіти – обирати професійну освіту і паралельно працевлаштовуватися, і здобувати професійні кваліфікації на реальному виробництві і на робочих місцях. Це те, що також є дуже важливо.

Також Міністерство освіти надало інші висновки, пропозиції щодо узгодження законодавчих актів у сфері освіти із Трудовим кодексом. Ну, я не буду наголошувати на цьому увагу, це можна зробити у робочому порядку. Якщо у Міністерства освіти буде ще, що додати, я думаю, ми їм дамо цю можливість, якщо я щось упустила.

Міністерство економіки відповідно розробником є, і вони підтримують цей законопроект. Міністерство фінансів зазначило про підтримку. Міністерство соціальної політики підтримує проект кодексу. Національна академія мистецтв зазначила, що має зауваження і пропозиції. Я впевнена, що пані Дарія і головний комітет їх теж мають, і опрацюємо. Національна академія педагогічних наук зазначила про відсутність пропозицій. Національна академія правових наук України надала також пропозиції і зауваження. Підемо по тому ж самому принципу, ми їх всі маємо.

Профспілка працівників освіти і науки України надала зауваження та пропозиції. Ми, скажімо так, більшість з них проговорили, обговорюючи питання заробітної плати і відображення його у Трудовому кодексі. Тому не буду їх повністю зачитувати, але зауваження є ґрунтовними про саме справедливість оплати праці педагогічних працівників.

Спільний представницький орган сторони роботодавців також надали пропозиції і зауваження, які співзвучні уже з тими пунктами, які я озвучила, в основному.

Колеги, на засіданні підкомітету ми докладно розглянули проект кодексу. Великий, системний документ, важливий для нашої країни. Я дякую пані Дарії і Міністерству економіки за підготовку такого великого законопроекту і важливого. І на підкомітеті ми, враховуючи те, що не отримали відповіді в певній мірі від Міністерства освіти і в поєднанні з відповідями з Міністерства економіки, що стосується заробітної плати і відображення в Трудовому кодексі, прийняли рішення прийняти, вибачте за тавтологію, рішення на комітеті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, перед... .

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, можна одне запитання, поки по гарячих слідах? Одне запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, Іван Григорович, звичайно.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, можна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да-да, будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, чи правильно я зрозумів, що якщо ми в залі підтримаємо цей Трудовий кодекс, миттю заробітна плата середня в учителя стане понад 30 тисяч? Бо зараз точно середня заробітна плата за підсумками січня місяця понад 30 тисяч.

Трудовий кодекс вступає після підписання Президентом, у нас миттю піднімається заробітна плата, навіть порівняно з тим, що ми проголосували, миттю піднімається вдвічі. Сто мільярдів треба шукати Мінфіну, Мінфін підтримав.

Мені можна на фракції сказати, що у нас заробітна плата буде в учителів фантастична, 30 тисяч середня, понад 30 тисяч? І вона динамічно буде мінятись, бо зарплата росте. Я правильно зрозумів, чи ні?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Та ні, Іван Григорович, не буде.

КИРИЛЕНКО І.Г. Так тоді це пустий, тоді це пустий кодекс для нас, для вчительства, для науки – він пустий.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Там про інше історія, ми мали дискусію і на підкомітеті, і до цього, коли готувався Трудовий кодекс, бо в самому проекті з самого початку було закладено, що от мінімальна заробітна плата – це насправді те, що людина повинна

мінімум отримувати на руки. Виключно в такому розумінні мінімальна заробітна плата і повинна застосовуватись згідно проекту Трудового кодексу і, в принципі, здорового глузду насправді, і вона повинна становити не менше половини від середньої по промисловості. Очевидно, що середня по промисловості буде змінюватись, відповідно буде змінюватись мінімальна заробітна плата, яка в наступному якомусь звітному періоді буде використовуватись як справді мінімальна, і менше якої не можна платити на повну ставку. Але через те от наше застереження було з самого початку, ще коли навіть тільки проект розроблявся, а що ж робити з освітою, якщо в нас, ми прив'язані до трьох мінімальних заробітних плат? Це буде означати, що в нас буде динамічно, як ви кажете, змінюватись заробітна плата, і вона буде в середньому півтори від промисловості, мінімум, згідно нашого законодавства.

Насправді от для того, щоб вирішити цю проблему, була введена окрема норма, що для цілей, якщо дуже грубо, то для наших цілей буде розраховуватися окрема мінімальна заробітна плата для використання в нашому х3 для педагогічних працівників. Ми домовилися про те, що, враховуючи необхідність змін до трудового законодавства, ми готові розглянути і підтримку його до першого читання за умови, що саме це питання ми опрацюємо всі разом до другого читання, бо інакше другого читання у цього законопроекту не буде, не буде ніколи, тому що це питання вчителів, воно стосується найбільшої кількості людей, вибачте, але це більше ніж 300 тисяч ставок, і це насправді дуже серйозна історія. І тому про це ми домовились, тут ми всі на одній сторінці.

Друге, що для нас важливо, це те, що висловила Ольга Володимирівна, що стосується сертифікатів про присвоєння часткових або повних кваліфікацій, це те, що ми запроваджували разом з Національним агентством кваліфікацій. І ми не відступимо від цього, і ми будемо далі наполягати на тому, щоб це повернути. І це обов'язково буде повернуто, тут ми вже домовилися всі між собою і з головним комітетом, на підкомітеті в нас була Галина Третьякова, ми всі на одній сторінці і абсолютно розуміємо необхідність цього. Це було технічне упущення, яке буде виправлено 100 відсотків.

І третє, що стосується винагороди студентам і студентських, учнівських трудових договорів. Ми також з пані Галиною домовилися на підкомітеті, що ми спільно вийдемо зі спільною позицією залишення або і того, і іншого, або одне зробимо різновидом іншого, тут ми всі разом і Міністерство освіти, і Міністерство

економіки, всі ми підтримуємо цю ідею. Тобто, власне, основні ідеї наші, що турбує нас як освітян, у нас є розуміння, що їх треба виправляти до другого читання, і тут ми всі дивимося на це абсолютно однаково. Все інше стосується виключно трудових відносин, тут ми всі розуміємо, що їх насправді реформувати треба.

Тому є пропозиція пустити його за основу, порадити головному комітету доопрацювати по 116 статті і обов'язково долучити нас до доопрацювання другого читання, тому що правок ми надамо туди дуже-дуже багато. І при чому всі вони будуть по суті, а не спамові, бо насправді для нас це важливо, і я впевнений, що комітет тут виступить єдиним фронтом.

Шановні колеги народні депутати, хто хоче долучитися до обговорення, будь ласка. Юлія Миколаївна, прошу.

ГРИШИНА Ю.М. Колеги, всіх вітаю. Сергій Віталійович, дуже дякую. Я коротко, пару слів з приводу, це ж трудове право, я професор кафедри трудового права... *(Не чути)* законопроекту. Ми почали працювати над ним одразу як тільки наше скликання зайшло у Верховну Раду і нас була спроба, і не одна спроба, прийняти цей законопроект. На жаль, до сих пір нам це не вдалося, але була пройдена величезна робота. І, можливо, є якісь нюанси, які ми абсолютно спокійно доопрацюємо до другого читання. Але цей законопроект потрібно приймати, тому що, дійсно, Кодекс законів про працю 1971 року, саме це словосполучення говорить багато про що. Тому, колеги, дуже прошу підтримати цей законопроект, тому що всі люди, які працюють в нашій країні, вони, дійсно, давно чекають цього оновлення і захисту прав працівників, які працюють в абсолютно інших економічних умовах.

Дякую за надане слово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна.

Будь ласка, пані Васильченко, якщо я правильно бачу.

ВАСИЛЬЧЕНКО Л.І. Лілія Васильченко – Профспілка освіти, завідувач відділу правового захисту. Хочемо трохи додати до зауважень і пропозицій, які вже були надані нами. Шановні народні депутати, шановні члени комітету, шановні колеги, профспілка в цілому підтримує необхідність оновлення трудового законодавства, але оновлення не може означати звуження трудових гарантій. І саме на це ми хочемо звернути увагу.

Головне питання, яке викликає у нас найбільше занепокоєння, це фактична легалізація масового застосування строкових трудових договорів. У Європейському Союзі строкові трудові договори є винятком, а не правилом. Це прямо передбачено Директивою 99-го року про рамкову угоду щодо строковості строкової роботи, яка вимагає наявності об'єктивних підстав, обмеження кількості продовжень та запобігання зловживанням. Натомість проєкт Трудового кодексу змінює саму філософію трудових відносин. Якщо сьогодні безстроковий договір є базовою формою, а строковий є винятком, то в проєкті вони фактично ставляться в рівне становище. І це в подальшому дозволить укласти строкові договори за домовленістю сторін, тобто без чітких об'єктивних підстав, як це встановлено директивою.

Більш того, проєкт не встановлює обмежень щодо кількості продовжень строкового договору, та не передбачає автоматичного переходу у безстроковий у разі багаторазового переукладання, у результаті чого педагогічний працівник може роками залишатися тимчасовим працівником, а продовження договору повністю буде залежати від волі та рішення роботодавця.

Для сфери освіти це є критичним моментом, тому що стабільність трудових відносин – це умова якості освіти, а строкові договори не дадуть цієї стабільності. Ми переконані, що безстроковий трудовий договір має залишитись основною формою роботи педагогічного працівника, а строковий застосовується лише у чітко визначених законом випадках. І це не про формальність ми говоримо, ми говоримо про гарантії незалежності вчителя і якості освіти в нашій державі.

Друге питання теж хотіли би озвучити – це випробувальний термін понад 3 місяці. Встановлення випробувального терміну понад 3 місяці для більшості працівників – це є фактичне розширення періоду, коли людина може звільнитися без реальних гарантій захисту. Понад 3 місяці – це вже не перевірка професійних якостей, це період повної невизначеності, коли працівник боїться відстоювати і захищати свої права, брати лікарняний або озвучувати свої якісь умови праці.

Особливо це небезпечно буде для освітян, молодих спеціалістів, внутрішньо переміщених осіб, яким в нинішніх умовах складніше знайти роботу. Тобто замість стабільності ми створюємо механізм легкої ротації кадрів. Не сподобався – не пройшов випробування, тобто без чіткого обмеження... понад 3 місяці – це немає чіткого обмеження цього строку. Без пояснень, без відповідальності можна звільнити працівника.

Якщо ми говоримо про європейські стандарти, то у більшості країн європейських випробування є, але воно коротке або воно взагалі відсутнє. Тому таке випробування не може бути перетворено в проєкті на інструмент тиску.

Ще хочемо наголосити на статті 150 проєкту кодексу – це відпустка по догляду за дитиною. Кодексом передбачено, що ця відпустка з 3 років має бути скорочена до 4 місяців. Це суттєве погіршення становища працівників порівняно з чинним законодавством. Конституція забороняє нам звужувати права та надані вже, та діючі вже гарантії. І крім того, мова йдеться про чутливу сферу – це захист сім'ї, материнства і дитинства. В нашій державі не створені умови для того, щоб мати змогла залишити дитину з 4 місяців в садку або в яслах. Тобто немає чітких соціальних гарантій і немає соціального забезпечення цього факту.

Що ще ми хочемо щодо статті 104 – звільнення без згоди профспілки. Ми не підтримуємо в такому форматі цю статтю, яка дозволяє звільняти члена профспілки без згоди профспілкової організації.

Запропонований механізм консультацій із профспілкою, він має формальний характер, він не зобов'язує роботодавця враховувати позицію профспілки, і фактично це буде означати, що профспілку можна вислухати і проігнорувати. Такий підхід нівелює саму ідею профспілкового колективного захисту, також він суперечить міжнародним стандартам.

Хочеться сказати, що новий Трудовий кодекс має бути модернізований, взагалі трудове законодавство, але не за рахунок звуження гарантій. Дякую. У нас все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую вам.

Хто бажає ще з народних депутатів? А, пані Дарія, будь ласка. Відреагуйте, будь ласка.

МАРЧАК Д.М. Дуже дякую за можливість прокоментувати. Ми трохи, я трохи здивована зараз почути ці зауваження. По-перше, я не пам'ятаю, щоби нам профспілка освітян надавала такі зауваження. Але найголовніше – це те, що практично все, що наведено, воно не відповідає суті того, що написано в проєкті кодексу.

По-перше, строковий договір. В статті 56 вичерпно описано всі підстави, в яких ситуація може бути надано строковий договір, тому того ризику, про який говорить представниця профспілки, не існує. Всі ми можемо ще раз перевірити, наприклад, по

директивах ЄС, зараз Європейська комісія, власне, оцінює проєкт документа. Але ми брали просто формулювання з європейських директив і ці формулювання виключно.

Друге. По випробувальному періоду, навпаки, проєкт кодексу каже, що випробувальний період не може перевищувати 3 місяці. Тому я трохи здивована коментарями про те, що це може бути непередбачувана, незрозуміла ситуація для людини.

Також про 4 місяці по відпустці по догляду за дитиною, навпаки, ми застосовуємо європейську норму, яка говорить про те, що ми жодним чином не зменшуємо декретний період, нічого. Але ми говоримо, що двоє батьків мають гарантовано по 2 місяці відпустки по догляду за дитиною. Це новела і ця новела говорить про те, що чоловік так само має забезпечену гарантію про можливість доглядати за дитиною, взяти, грубо кажучи, і собі 2 місяці декретної відпустки. Тому тут немає зменшення прав і свобод чи державних гарантій, а, навпаки, є розширення гарантій.

ВАСИЛЬЧЕНКО Л.І. А якщо немає чоловіка, як бути?

МАРЧАК Д.М. Дивіться, всі... жіноча відпустка, декрет нічого, вони взагалі іншим законодавством регулюються, ми не ліземо в це. Ми говоримо про те, що і жінка, і чоловік мають право на цю декретну відпустку, якщо є, наприклад, чоловік. Тому в даному випадку ви просто навіть некоректно коментуєте те, що міститься в кодексі, і я б хотіла просто звернути на це увагу. Ми всі конструктивні коментарі і пропозиції, де бачите ризики, ми готові відпрацьовувати до другого читання. Але є пропозиція все ж таки рухатися в рамках тексту, а не викривлювати зміст тексту того, що там написано. Дякую дуже.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Дарія.

Я впевнений, що на засіданні головного комітету і після голосування в першому читанні наші дискусії ще продовжаться. У нас як у нашому предметі віданні комітету ми озвучили свої перестороги, свої застереження, те, що нас турбує. На засіданні підкомітету дуже детально пройшлися по цьому, маємо розуміння, що ми на одній сторінці, збираємося це все разом виправляти.

І передаємо слово Сергію Валерійовичу, який озвучить іншу частину наших застережень.

КОЛЕБОШИН С.В. Та ні, я насправді, ми про це говорили вже багато, ну, перше, я дякую за слово.

Я подумав так, що я не хочу, щоб великий Трудовий кодекс ставав заручником зволікання з оплатою праці педпрацівників. Це для мене все одно... Що-що?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Принаймні на першому читанні.

КОЛЕБОШИН С.В. От я про це і кажу, що для мене це red flag у будь-якому випадку на друге читання і так далі. Але я замість того, щоб робити Трудовий кодекс заручником, я хочу зробити його драйвером прискорення роботи Міністерства освіти і науки по тому питанню, яке ми сьогодні розглядали першим.

Тому я думаю, що більш державницькою буде позиція підтримати в першому читанні, але все одно для мене як представника сотень тисяч педагогічних працівників, кожного з нас членів комітету представника це буде... *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Валерійович.

Шановні колеги, чи є ще бажані висловитися по цьому проекту закону? Якщо ні, то є пропозиція переходити до прийняття рішення. Я так бачу, що у нас є консолідована позиція, що ми готові як комітет, висловивши всі свої зауваження і пропозиції, будучи на одній сторінці і розуміючи, що є бажання і у нас, і в головного комітету, який вже це підтвердив, Міністерству освіти і Міністерству економіки спільно доопрацювати положення до другого читання, які справді нас турбують і без яких друге читання буде неможливим, це я вам відверто кажу, і вам щойно підтвердив це і Сергій Валерійович, я впевнений, що Іван Григорович та всі члени комітету не пустять туди норми на друге читання ті, які заважають тим реформам, які ми вже провели. Та я і розумію, що ніхто, напевно, і не буде з цим сперечатися, да?

Шановні колеги, є пропозиція пустити його на перше читання від нашого комітету і у зв'язку з цим ставлю на голосування проект рішення комітету.

Перше. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Трудового кодексу України (реєстраційний номер 14386), поданий Кабінетом Міністрів України за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу.

Друге. Доручити Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів доопрацювати його до другого читання відповідно

до частини першої статті 116 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України".

Друге. Направити цей висновок, а також висновки Міністерства освіти і науки України, Національної академії мистецтв України, Національної академії правових наук України, Профспілки працівників освіти і науки України, Спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні до Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, визначеного головним з підготовки цього проекту кодексу.

Хто – за? Прошу проголосувати.

КОЛЕБОШИН С.В. Колебошин – за.

ГРИЩУК Р.П. Грищук підтримує.

ГРИШИНА Ю.М. Гришина – за.

_____. *(Не чути)* ...за.

КОЛЮХ В.В. Колюх – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, шановні колеги. Рішення прийнято одногolosно.

Шановні колеги, є пропозиція, якщо не заперечуєте. Враховуючи те, що вже пішла третя година нашої роботи, пункт 5, 6 порядку денного і 8 – "Різне", якщо не заперечуєте, перенести на наступне засідання комітету, а зараз закрити засідання, у нас всіх робочі групи, графіки.

Я, якщо немає таких заперечень, то щиро вам дякую. Пункти 5, 6 і 8 перенесені на наступне засідання комітету. На цьому засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій вважається закритим.

Гарного, тихого, спокійного, світлого, теплого, сонячного всім дня. Дякую за приділений час. До наступних зустрічей. До побачення.